

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 61/2019-100

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Petra Straku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], štátna príslušnosť Ruská federácia, zastúpeného advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Lukáš Opett, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

1.1 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 61/2019-15 zo 7. februára 2019 prijal podľa § 25 ods. 3 v tom čase účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], štátna príslušnosť Ruská federácia (ďalej aj „sťažovateľ“), v časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) týkajúcej sa rýchlosti rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z vydávacej väzby.

1.2 Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu nezákonného zloženia senátu najvyššieho súdu 4 Tost rozhodujúceho v sťažnostnom konaní, ktorého výsledkom bolo vydanie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ústavný súd zároveň ústavnú sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 v tom čase účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti v uvedenej časti bol nesúlad medzi sťažovateľom prednesenou argumentáciou týkajúcou sa zákonného sudcu, resp. zákonne zloženého senátu najvyššieho súdu, ktorý obsahovo pokrýva pri väzbe čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, a ním označeným čl. 46 ods. 1 ústavy týkajúcim sa práva na súdnu ochranu.

1.3 Uznesenie č. k. IV. ÚS 61/2019-15 zo 7. februára 2019 bolo prijaté senátom ústavného súdu v zložení Ľudmila Gajdošíková (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš (sudca spravodajca) a Ladislav Orosz. Vzhľadom na skutočnosť, že sudkyňi Ľudmile Gajdošíkovej a sudcovi Ladislavovi Oroszovi skončilo 16. februára 2019 funkčné obdobie, vec sťažovateľa bola v súlade s čl. I bodom 7 Dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 schválenému na zasadnutí pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky konanom 25. apríla 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) určená na prejednanie príslušným IV. senátom ústavného v novom zložení – predseda senátu Miroslav Duriš (sudca spravodajca) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa, pretože táto bola prijatá v pôvodnom zložení IV. senátu ústavného súdu, z ktorého po ukončení funkčného obdobia sudcov ústavného súdu 16. februára 2019 zostal činným vo funkcii sudcu ústavného súdu len Miroslav Duriš (sudca spravodajca).

1.4 Člen IV. senátu Libor Duľa oznámil predsedovi ústavného súdu s návrhom na postup podľa § 51 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody na svoje vylúčenie z konania podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sudca ústavného súdu vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu. Sudca Libor Duľa ako zákonný sudca IV. senátu ústavného súdu sa ako predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu spolupodieľal na koncipovaní stanoviska predsedníčky najvyššieho súdu s negatívnym záverom k tejto ústavným súdom prejednávanej veci, hoci priamo činný pri rozhodovaní o tejto veci nebol. Vzhľadom na túto skutočnosť bolo ním vznesenej námietke zaujatosti uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 486/2019 z 3. decembra 2019 vyhovené a sudca Libor Duľa bol vylúčený z konania a rozhodovania v tejto veci.

1.5 Po vylúčení sudcu Libora Duľu tohto v súlade s čl. III bodom 1 písm. c), d) rozvrhu práce zastupuje vekom starší člen III. senátu ústavného súdu, ktorým je sudca Peter Straka.

II.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

II.1 Vymedzenie napadnutého konania

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 Ntc 1/2011-22 z 21. januára 2011 rozhodol o vzatí sťažovateľa do predbežnej väzby. Medzičasom bola Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) 2. februára 2011 doručená žiadosť Generálnej prokuratúry Ruskej federácie o vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie na trestné stíhanie. Krajský súd svojím ďalším uznesením č. k. 3 Ntc 1/2011-204 z 1. marca 2011 rozhodol o vzatí sťažovateľa do vydávacej väzby.

2.1 Následne krajský súd uznesením č. k. 3 Ntc 1/2011-335 z 27. marca 2012 rozhodol o prípustnosti vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie v zmysle podanej žiadosti, ktoré v sťažnostnom konaní potvrdil najvyšší súd svojím uznesením č. k. 6 Tost 19/2012-645 z 12. júna 2012.

2.2 Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 388/2012-68 z 2. októbra 2013 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru uvedeným uznesením najvyššieho súdu, súčasne uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Tost 19/2012-645 z 12. júna 2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.3 V novom konaní najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tost 37/2013 z 10. júla 2014 opätovne rozhodol o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie na trestné stíhanie.

2.4 Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 689/2014-14 z 25. novembra 2014 odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 37/2013 z 10. júla 2014 pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2.5 Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť č. 37146/12 proti uzneseniu ústavného súdu č. k. III. ÚS 689/2014-14 z 25. novembra 2014.

2.6 Následne ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) svojím rozhodnutím č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 rozhodla o povolení vydania sťažovateľa do Ruskej federácie na účely trestného stíhania.

2.7 Ústavný súd svojím ďalším nálezom č. k. III. ÚS 129/2018-179 z 2. mája 2018 nevyhovel ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ napadol rozhodnutie ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018.

2.8 Napokon krajský súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z vydávacej väzby uznesením č. k. 3 Ntc 1/2011-1130 z 29. marca 2018, ktoré najvyšší súd napadnutým rozhodnutím z 30. apríla 2018 v sťažnostnom konaní potvrdil ako vecne správne.

II.2 Sťažnostná argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť obsahovo rozdelil do viacerých argumentačných rovín.

3.1 Argumentácia k nedodržaniu zákonnej lehoty na prepustenie z vydávacej väzby

V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ uviedol, že *«... bol na slobode obmedzený v súlade s ustanovením § 506 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“) za účelom zabezpečenia prítomnosti... pre potreby extradičného konania (čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru).»*. Extradičné konanie malo byť/bolo ukončené rozhodnutím ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018. Vychádzajúc zo zákonnej úpravy, sťažovateľ konštatuje, že *„V ustanovení § 506 ods. 3 Trestného poriadku zákonodarca explicitne upravuje maximálnu lehotu vydávacej väzby po rozhodnutí ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o povolení vydania. Táto lehota je 60 dní. Hoci Dohovor ani Medzinárodný pakt neobsahujú maximálnu hranicu väzby, z požiadavky zákonnosti možno vyvodiť, že ak sa členský štát zákonom rozhodne väzbu časovo limitovať, tento limit je v zmysle požiadavky zákonnosti väzby povinný rešpektovať. V prípade sťažovateľa bolo rozhodnutie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky vydané (a tiež nadobudlo právoplatnosť) dňa 07.02.2018. Maximálna lehota väzby preto v prípade sťažovateľa uplynula najneskôr*

dňa 08.04.2018. Napriek tomu je sťažovateľ naďalej vo väzbe.“. Ďalej sťažovateľ poukázal na to, že „Krajský súd v Trnave bol v čase rozhodovania oboznámený tiež so skutočnosťou, že Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č. k. III. ÚS 129/2018-73 zo dňa 21.03.2018 odložil vykonateľnosť rozhodnutia ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky č. 2984/2016/83/K09/IG zo dňa 07.02.2018. Inými slovami, Krajskému súdu v Trnave bolo zrejmé, že vydanie sťažovateľa nebude možné realizovať v rámci maximálnej lehoty vydávacej väzby podľa Trestného poriadku, preto mal nariadiť prepustenie sťažovateľa najneskôr ku dňu 08.04.2018.“. V závere svojej argumentácie v tejto rovine sťažovateľ akcentoval, že „Trestný poriadok kogentne ustanovuje, že maximálna dĺžka vydávacej väzby je 60-dní odo dňa rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o povolení vydania. Trestný poriadok z tejto lehoty nevylučuje ani obdobia, počas ktorých je vydávanej osobe poskytnutá ochrana pred vydaním zo strany vnútroštátnych či medzinárodných orgánov ochrany ľudských práv a základných slobôd. Inými slovami, neexistuje žiadny zákonný dôvod, prečo obdobie od 21.03.2018 v prípade sťažovateľa nezapočítať do lehoty väzby.“. Sťažovateľ zároveň považoval za potrebné upriamiť pozornosť ústavného súdu na fakt, že „... všeobecné súdy v Slovenskej republike sú v prvom rade orgánmi aplikácie práva, neprislúcha im preto vytvárať novú právnu úpravu. Toto je kompetenciou zákonodarcu. Z vyššie uvedených zásad vyplýva nielen zákaz výkladu *contra legem*, ale aj zákaz svojvôle v širšom slova zmysle. Nemožno preto akceptovať postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď rozhodol priamo v rozpore so zákonom.“.

3.2 Argumentácia k neprimeranosti celkovej dĺžky vydávacej väzby

V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ argumentoval, že „Konania smerujúce k extradícii sťažovateľa je potrebné vnímať ako jeden celok a v rámci neho posudzovať tiež postup vnútroštátnych orgánov. Sťažovateľ nepopiera, že v rámci extradičných konaní využíva všetky dostupné opravné prostriedky (aj mimoriadneho charakteru), pretože sa obáva o svoj život a zdravie v súvislosti s vydaním do Ruskej federácie. Napriek tomu je potrebné skúmať, či postup vnútroštátnych orgánov v rámci týchto podmienok bol primeraný a zodpovedal požiadavke náležitej starostlivosti (*due dilligence*).“.

Zároveň poukazuje na skutočnosť, že „Hoci právny poriadok neustanovuje celkovú maximálnu lehotu extradičnej väzby, považujeme za vhodné poukázať na

ustanovenie § 76a Trestného poriadku. Zákonodarca výslovne normuje, že celková dĺžka väzby osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo doživotie, je maximálne 5 rokov. V prípade sťažovateľa už dĺžka vydávacej väzby trvá viac ako 7 rokov. Aj z tohto dôvodu sa javí celková dĺžka vydávacej väzby sťažovateľa ako neprimeraná.“.

3.3 Argumentácia k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia najvyššieho súdu

V tretej rovine sťažovateľ namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý sa podľa neho nedostatočne vysporiadal s dvomi nastolenými relevantnými otázkami, a to „(i) či sa na sťažovateľa vzťahuje ustanovenie § 506 ods. 3 Trestného poriadku a (ii) či bola extradícia sťažovateľa vedená primerane rýchlo a s náležitou starostlivosťou.“.

4. Návrh na rozhodnutie ústavného súdu

Vzhľadom na predstretú argumentáciu sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu a zákonnosť väzby podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach ako aj právo na nestranný a nezávislý súd a náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tost 14/2018 zo dňa 30.04.2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tost 14/2018 zo dňa 30.04.2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10 000,- EUR, ktoré mu je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v plnej výške...“

III.

Vyjadrenia účastníkov konania a oslovených orgánov verejnej moci

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania a vzhľadom na špecifickosť prípadu pre náležité objasnenie veci ústavný súd požiadal v duchu možnej súčinnosti o stanovisko k prejednávanej problematike nielen účastníkov konania, ale aj Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ministerstvo spravodlivosti, zástupkyňu Slovenskej republiky v konaní pred ESLP a tiež verejnú ochrankyňu práv. Napriek tomu, že ústavnému súdu je známa jestvujúca právna úprava predbežnej a vydávacej väzby nielen v našom právnom poriadku, všetkým orgánom verejnej moci boli zo strany ústavného súdu úmyselne položené také otázky, ktorých znenie okrem iného smerovalo aj

a) k vysloveniu názoru na maximálne prípustnú celkovú lehotu vydávacej väzby v kontexte referenčného ustanovenia § 76 ods. 6 písm. c) a § 76a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“),

b) k možnosti spočívania lehoty vydávacej väzby počas účinnosti trvania predbežného opatrenia vydaného ESLP,

c) k názoru na ten orgán verejnej moci, ktorý je, prípadne podľa názoru opýtaných *de lege ferenda* by mal (mohol) byť kompetenčne ustanovený k dohľadu nad trvaním lehôt a postupu v rozhodovaní o vydávacej väzbe.

Účelom položených otázok ústavného súdu (aj keď sa tieto mohli zdať na prvý pohľad všetkým opýtaným nanajvýš jasné a zrejmé) bola nielen snaha ústavného súdu o získanie stanovísk orgánov verejnej moci podieľajúcich sa aktívne napríklad na procesoch azylového konania, vydávacieho konania, a to najmä (a prioritne) v tejto konkrétnej veci sťažovateľa, ale tiež snaha ústavného súdu cez prizmu tohto konania (a cez prizmu komparácie s niektorými právnymi poriadkami niektorých iných štátov v obdobných konaniach) čo najpresnejšie nielen v konkrétnostiach, ale tiež všeobecne reagovať na zistené postupy orgánov verejnej moci pri kumulácii rôznych procesov (napr. azylové konanie,

konanie pred inými súdmi, neodkladné opatrenie...) týkajúcich sa tej istej osoby nachádzajúcej sa vo vydávacej väzbe.

5.1 Vyjadrenie predsedníčky najvyššieho súdu z 15. apríla 2019

Predsedníčka najvyššieho súdu v súčinnosti s predsedom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom písomnom vyjadrení na ústavným súdom položené otázky zhrnula:

«a) Sťažovateľom označené práva porušené neboli; vo vzťahu k tejto otázke predkladám doplnenú verziu pôvodného vyjadrenia predsedu senátu, s ktorou sa stotožňujem. Individuálne práva boli súdom ochránené v rozsahu zákonnej úpravy a v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako je uvedené aj nižšie pod písm. c/.

b/ Pokiaľ ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) považovala predbežné opatrenie vydané Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) za prekážku vydania sťažovateľa do Ruskej federácie, postupovala správne, nakoľko dotknuté opatrenie jej neumožňovalo rozhodnúť o vydaní v predmetnej veci a také rozhodnutie by bolo dôvodom na ďalšie právne konzekvencie voči Slovenskej republike; o vydaní bolo ministerkou spravodlivosti rozhodnuté až po následnom zamietnutí sťažnosti sťažovateľa zo strany ESLP, tak ako je uvedené aj vo Vašom prehľade. Čo je zároveň podstatné. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nemohol ovplyvniť postup ministerky spravodlivosti pri rozhodovaní podľa § 510 Trestného poriadku, teda pri rozhodovaní o povolení vydania.

c/ Vydávacia väzba je pozbavením osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, na ktoré sa nevzťahuje úprava odseku 3 tohto ustanovenia - tá (naposledy uvedená) sa týka obmedzenia osobnej slobody podľa jeho odseku 1 písm. c), teda „vnútroštátnej“ väzby, čomu zodpovedá stabilná judikatúra ESLP, ako aj vnútroštátna úprava obsiahnutá v štvrtej hlave prvej časti Trestného poriadku. Pri rozhodovaní o vydávacej väzbe podľa §§ 506 - 507 Trestného poriadku sa subsidiárne použijú len ustanovenia skorších častí tohto zákona o spôsobe rozhodovania (výsluch obvineného - tu vyžiadanej osoby, uznesenie, rozhodovanie o riadnom opravnom prostriedku proti uzneseniu), avšak nevzťahujú sa na tento režim väznenia osoby ďalšie náležitosti, ako

maximálna lehota trvania väzby, ani periodická súdna kontrola, spočívajúca v predĺžovaní lehoty väzby v prípravnom trestnom konaní; dôvody väzby vyplývajú len z ustanovenia § 506 ods. 1 (nie § 71) Trestného poriadku. Čas trvania väzby ustanovený zákonom (čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky) je obmedzený dôvodmi uvedenými v § 506 ods. 3 Trestného poriadku (pričom, ako už bolo uvedené, vydávacia väzba nie je štandardnou väzbou osoby stíhanej tuzemskými orgánmi).

Pokiaľ ide o právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, o žiadostiach vyžiadanej osoby bolo bezodkladne rozhodnuté, v dotknutom prípade po predložení veci najvyššiemu súdu 26. apríla 2018 rozhodol senát 30. apríla 2018. Z odôvodnenia uznesenia jasne vyplýva, že neboli splnené dôvody na prepustenie z vydávacej väzby v zmysle § 506 ods. 3 Trestného poriadku. Takým dôvodom nie je dĺžka jej trvania, väzba bola navyše výrazne predĺžovaná rozhodovaním orgánov ochrany práva na národnej aj európskej úrovni o relevantných obranných podaniach samotného sťažovateľa.

„Dohľad“ nad trvaním lehôt a postupu pri rozhodovaní o vydávacej väzbe kompetenčne vyplýva z ustanovenia § 506 Trestného poriadku (predseda senátu príslušného krajského súdu), viaže sa však len na tam uvedené okolnosti a z nich vyplývajúci moment rozhodovania (okrem toho pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby).

Pokiaľ ide o lehotu šesťdesiat dní po rozhodnutí ministra spravodlivosti o vydaní, uvedenú v návetí odseku 3 naposledy označeného ustanovenia: Je výkladovo evidentné, že pokiaľ bola uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2018 odložená vykonateľnosť rozhodnutia o vydaní, boli tým eliminované jeho právne účinky, vrátane ďalšieho plynutia kritickej lehoty, ktorá spočívala až do rozhodnutia o dotknutej (podkladovej) ústavnej sťažnosti. Sťažnosti napokon ani nebolo vyhovené a skorší odklad vykonateľnosti rozhodnutia o vydaní nemal účinky prepustenia z vydávacej väzby, ale účinky (na prechodnú dobu) vrátenia konania o vydaní do stavu „ex ante“, teda štádia pred preskúmaným rozhodnutím ministra spravodlivosti o vydaní (a pred začatím plynutia spočívajúcej lehoty šesťdesiatich dní).»

5.2 Spoločné vyjadrenie zástupkyne Slovenskej republiky v konaní pred EŠLP a ministerstva spravodlivosti zo 16. apríla 2019

Zo spoločného stanoviska zástupkyne Slovenskej republiky v konaní pred EŠLP a ministerstva spravodlivosti v podstatnom vyplýva:

«V podmienkach Slovenskej republiky nie je dĺžka trvania vydávacej väzby zákonom obmedzená, keďže maximálnu lehotu jej trvania zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) neupravuje. Zákon upravuje iba jej maximálne trvanie po tom, ako došlo k rozhodnutiu ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny, a to na 60 dní. Táto lehota pri vydávacej väzbe po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania osoby podľa § 506 ods. 3 Trestného poriadku bola zavedená za účelom istého obmedzenia neprimeraného predlžovania vydávacej väzby po rozhodnutí ministra spravodlivosti, keďže celková dĺžka väzby nie je časovo obmedzená (v porovnaní so štandardnou väzbou). Toto obmedzenie bolo zavedené aj vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá obmedzuje dĺžku vydávacej väzby len na dobu nevyhnutnú na uskutočnenie samotného vydania. Zákonná lehota 60 dní predstavuje časový úsek z hľadiska účelu previazaný na samotnú realizáciu vydania a jej prekročenie má za následok prepustenie osoby z vydávacej väzby (§ 516 ods. 3 Trestného poriadku). Celková dĺžka vydávacej väzby by pritom mala na jednej strane rešpektovať priebeh a dynamiku vydávacieho konania a rovnako by mala byť primeraná z hľadiska zásahu do slobody osôb práve s ohľadom na priebeh konania. Špecifikácia trvania takejto väzby ale nie je žiaduca vzhľadom na osobitosti konaní o vydaní osôb do tretích krajín a preto sa posudzuje ad hoc.

Z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k tejto otázke platí, že každé pozbavenie slobody podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru je oprávnené, len kým prebieha konanie o vyhostení alebo vydaní. Ak sa takéto konanie nevedie s náležitou starostlivosťou, prestane byť pozbavenie slobody z hľadiska článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru prípustné (napr. rozsudok Quinn proti Francúzsku z 22. marca 1995, ods. 48, alebo rozsudok Kolompar proti Belgicku z 24. septembra 1992, ods. 36).

V prípade sťažovateľa, ktorého ústavnú sťažnosť ústavný súd posudzuje, bola celková dĺžka vydávacej väzby bezpochyby ovplyvnená súčasne prebiehajúcim azylovým konaním,

ako aj konaním pred Európskym súdom pre ľudské práva, osobitne predbežným opatrením, dočasne zakazujúcim vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie.

Platnosť predbežného opatrenia, vydaného 19. júna 2012, skončila 24. marca 2016 vydaním rozhodnutia, ktorým Európsky súd pre ľudské práva vyhlásil sťažnosť A. Y. proti Slovenskej republike za neprijateľnú. V tejto súvislosti teda konštatujem, že predbežné opatrenie vydané Európskym súdom pre ľudské práva bránilo vydaniu sťažovateľa do Ruskej federácie v čase od 19. júna 2012 do 24. marca 2016. Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti Slovenskú republiku upozornil, že nerešpektovanie predbežného opatrenia môže zakladať porušenie článku 34 Dohovoru. Vzhľadom na skutočnosť, že predbežné opatrenie podľa pravidla 39 rokovacieho poriadku tohto medzinárodného súdneho orgánu bolo vydané na návrh sťažovateľa a Slovenská republika je takýmto opatrením viazaná, nie je možné príslušné obdobie trvania vydávacej väzby pričítať na ťarchu štátnych orgánov Slovenskej republiky. V čase po skončení platnosti predbežného opatrenia do samotného povolenia vydania sťažovateľa ministerka spravodlivosti priebežne vyhodnocovala stav konania o žiadosti o udelenie azylu sťažovateľa a v momente, keď bolo zjavné, že toto konanie nebude v dohľadnom čase ukončené, s cieľom vyhnúť sa neprimerane dlhej vydávacej väzbe rozhodla nespochybníť zákonnosť vydávacej väzby s ohľadom na vyššie citovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a povolila vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie.

K otázke orgánu verejnej moci kompetenčné ustanovenému k dohľadu nad trvaním lehôt a postupu v rozhodovaní o vydávacej väzbe uvádzame, že pokiaľ ide o plynutie lehôt tak opätovne zdôrazňujeme, že vo vzťahu k vydávacej väzbe zákon upravuje výlučne lehotu od povolenia vydania ministrom spravodlivosti do faktickej realizácie vydania vyžiadanej osoby v trvaní 60 dní. Prekročenie tejto lehoty má za následok prepustenie osoby z vydávacej väzby priamo zo zákona (§ 506/3 TP). Postup v rozhodovaní o vydávacej väzbe môže preskúmať nadriadený súd v rámci konania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe (§ 508/1 TP).

Ale súčasne pri vydávacej väzbe je daná právomoc ústavného súdu rozhodovať o prípadnom porušení základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa vrátane ich porušenia prípadne neprimeranou dĺžkou vydávacej väzby. Vzhľadom na oprávnenia, ktorými ústavný súd v tomto ohľade disponuje, je ústavná sťažnosť považovaná za účinný

prostriedok nápravy, ktorý je sťažovateľ povinný využiť pred tým, ako sa s prípadnou sťažnosťou obráti na Európsky súd pre ľudské práva.»

5.3 Vyjadrenie generálnej prokuratúry z 29. apríla 2019

Generálna prokuratúra vo svojom písomnom vyjadrení, odpovedajúc na položené otázky, konštatuje:

«1. K otázke pod písm. a)

Ako už bolo vyššie zdôraznené, napádané rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané za situácie, kedy boli obe fázy extradičného konania [súdne konanie o prípustnosti vydania sťažovateľa (súdna fáza) a konanie ministra spravodlivosti o povolení jeho vydania do Ruskej federácie (administratívna fáza)] právoplatne skončené.

Najvyšší súd teda nebol oprávnený rozhodnúť o prepustení sťažovateľa z vydávacej väzby. Jeho rozhodnutie o zamietnutí žiadosti sa javí ako nevyhnutné. Naopak, prepustením sťažovateľa z vydávacej väzby by najvyšší súd ignoroval nielen právoplatné súdne rozhodnutie o pripustení vydania sťažovateľa, ako aj nadväzujúce rozhodnutie ministerky spravodlivosti o povolení jeho vydania. Nariadiť prepustenie osoby z vydávacej väzby možno výlučne po uplynutí šesťdesiatich dní od rozhodnutia ministerky spravodlivosti o povolení vydania do cudziny, počas ktorých sa nepodarilo úspešne zrealizovať vydanie alebo ak by štát, ktorý požiadal o vydanie, svoju žiadosť odvolal alebo by inak zanikli dôvody vydania alebo jeho realizácie (§ 506 Trestného poriadku). Takéto podmienky ku dňu rozhodovania najvyššieho súdu o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu krajského súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby splnené neboli.

Pre úplnosť treba dodať, že ústavný súd opakovane preskúmaval ústavnosť postupu a rozhodnutí súdov o prípustnosti vydania. Kým prvým nálezom sp. zn. III. ÚS 388/2012 z 2. októbra 2013 zrušil rozhodnutie najvyššieho súdu o prípustnosti vydania, tak vo svojom ďalšom sp. zn. III. ÚS 689/2014 z 25. novembra 2014 odmietol sťažnosť sťažovateľa smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu o prípustnosti vydania sp. zn. 6 Tost 37/2013 z 10. júla 2014, a to pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

Nemožno prehliadnúť ani predbežné opatrenie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 18. júna 2012, ktorým bolo ešte pred rozhodnutím ústavného súdu z 23. augusta 2012 o prijatí sťažnosti sťažovateľa z 15. júna 2012 a odklade vykonateľnosti

prvého právoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu o prípustnosti vydania sťažovateľa zakázané vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie. Tento stav trval do 15. júna 2016, kedy ESLP odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú. ESLP dospel k záveru, že sa nepreukázala existencia opodstatnených dôvodov nasvedčujúcich reálnemu riziku zlého zaobchádzania so sťažovateľom v prípade jeho vydania do Ruskej federácie.

Na záver odpovede je vhodné poukázať na rozdielnosť účelu vydávacej väzby, ktorá trvá do rozhodnutia ministra spravodlivosti o povolení vydania (v Českej republike označovaný celý úsek ako „predbežná väzba“) a vydávacej väzby, ktorá pokračuje po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania (v Českej republike označovaná ako „vydávacia väzba“). Ako vyplýva z nálezov Ústavného súdu Českej republiky „predbežná väzba nie je opatrením, ktoré by bolo vždy nevyhnutné (a teda primerané vo vzťahu k zásahu do osobnej slobody) k realizácii extradičného konania a tým k splneniu medzinárodných záväzkov Českej republiky. Takýmto opatrením je až vydávacia väzba, nasledujúca po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania“ (bližšie napríklad sp. zn. I. ÚS 1801/2014, II. ÚS 1301/2017). Vydávacia väzba po vyslovení ministra spravodlivosti o povolení vydania je tým momentom, počas ktorého existencia vydávacej väzby až do jej realizácie je nevyhnutná.

Ako obiter dictum možno dodať, že správnosť postupu najvyššieho súdu v konečnom dôsledku odobril samotný ústavný súd vo svojom náleze č. k. III. ÚS 129/2018-179 z 2. mája 2018, ktorý po preskúmaní rozhodnutia ministerky spravodlivosti o povolení vydania nezistil porušenie práv sťažovateľa, a teda tým v podstate implicitne vyjadril súhlasné stanovisko s pokračovaním obmedzovania osobnej slobody sťažovateľa. Inak tomu bolo napríklad v Českej republike, v ktorej Ústavný súd Českej republiky opakovane zrušil rozhodnutie ministra spravodlivosti Českej republiky o povolení vydania žiadanej osoby do cudziny (napríklad nález sp. zn. III. ÚS 665/2011, III. ÚS 1924/2018).

Ak by teda najvyšší súd pred rozhodnutím ústavného súdu rozhodol o prepustení sťažovateľa z vydávacej väzby, realizácia rozhodnutia ministerky spravodlivosti o povolení vydania sťažovateľa by bola len iluzórna.

V dôsledku týchto skutočností generálny prokurátor napádané rozhodnutie najvyššieho súdu považuje za zákonné a opodstatnené. Odôvodnenie rozhodnutia je ucelené

a komplexné, a to bez zjavných prvkov svojvôle či nestrannosti. K porušeniu práv označených sťažovateľom v konaní pred najvyšším súdom nedošlo.

2. K otázke pod písm. b)

Je pravdou, že Trestný poriadok neustanovuje maximálne prípustnú celkovú lehotu vydávacej väzby. K dôvodom, prečo je tomu tak, je potrebné uviesť nasledovné.

V prvom rade vydávacia väzba je osobitným druhom/typom väzby, a preto sa priamo neuplatňuje žiadny z väzobných dôvodov a ani podmienky ustanovené Trestným poriadkom pre bežnú väzbu vo vnútroštátnom trestnom konaní (§ 71 a 84 Trestného poriadku,) (bližšie napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 34/2010, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1301/17). Inštitút vydávacej väzby má totiž iný charakter než väzby v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti Trestného poriadku. Účelom vydávacieho konania je zabezpečiť prítomnosť vyžiadanej osoby v extradičnom konaní, čiže zabrániť, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania. Výsledkom je vydanie osoby do štátu, ktorý vedie proti nej trestné konanie, čím sa rešpektuje a dodržiava pozitívny záväzok vyplývajúci pre dožiadané štáty z medzinárodných zmlúv, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou. Ustanovenia § 76 a 76a Trestného poriadku teda nemajú povahu referenčných ustanovení k ustanoveniam § 506 až 514 Trestného poriadku. Ani subsidiárne použitie ustanovení o nahradení väzby podľa § 80 až 84 Trestného poriadku nie je možné, pretože ide o úplný iný charakter väzby, dôvody podľa § 71 sa neposudzujú zo zákona a nie je možné ich modifikovať pre účely rozhodnutia o záruke (bližšie Čentěš, J. a kol. Trestný poriadok - Veľký komentár. 3. aktualizované vydanie. Žilina: Eurokódex, s. r. o., s. 883).

Účel, podmienky a trvanie vydávacej väzby má právny základ v medzinárodných zmluvách upravujúcich medzinárodnú justičnú spoluprácu. Vo vzťahu k Ruskej federácii ide o Európsky dohovor o vydávaní z 13. decembra 1957 (publikovaný pod č. 549/1992 Z. z. a jeho dva dodatkové protokoly z 15. októbra 1975 (publikované pod č. 10/1997) a zo 17. marca 1978 (publikovaný pod č. 11/1997 Z. z.), ktorý exaktne nestanovuje dĺžku vydávacej väzby.

Celková dĺžka vydávacej väzby nie je obmedzená žiadnym relevantným právnym predpisom a ani čl. 5 dohovoru neurčuje časový limit trvania vydávacej väzby. Nečiní tak

ani zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje vydávanie osôb medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie.

Aj z judikatúry ESĽP vyplýva, že primeranosť dĺžky trvania vydávacej väzby je zásadne posudzovaná individuálne a je determinovaná skutkovými okolnosťami veci s mantinelmi spočívajúci napríklad v nemožnosti vydania do cudziny zistenej už v priebehu vydávacieho konania alebo spočívajúceho v čisto formálnom postupe kompetentných orgánov, ktorých postup dosahuje čas rovnajúci sa výkonu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody a iné (bližšie napríklad uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 686/2016).

Vo všeobecnosti možno uviesť, že procesný postup pri vydávaní (ďalej aj „extradícia“) osoby do cudzieho štátu je zjavne neobvykle zložitý, pretože ak dotknutá osoba využije plne všetky možnosti podávania žiadostí a opravných prostriedkov, ktoré má k dispozícii, potenciálne tento proces zahŕňa rozhodovanie dvoch súdov podľa Trestného poriadku, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, dvoch súdov v oblasti správneho súdnictva, ministra spravodlivosti a tri rozhodovania ústavného súdu (bližšie nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1924/18).

Významne ovplyvniť priebeh vydávacieho konania môže aj konanie pred ESĽP. Vo vzťahu k Slovenskej republike sa to stalo opakovane. Napríklad vo veci Anzor Chadidivich Chentiev (sťažnosť č. 21022/08, č. 40943/14) došlo k vydaniu žiadanej osoby do Ruskej federácie až po deviatich rokoch trvania vydávacej väzby (bližšie napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 37/2013).

V tejto súvislosti možno poukázať i na iné zahraničné právne úpravy, ktoré tiež neustanovujú maximálnu lehotu väzby, v ktorej sa môže nachádzať vyžiadaná osoba. V praxi môže vydávacia väzba trvať až do samotného fyzického odovzdania vyžiadanej osoby dožadujúcemu štátu. Je tomu tak napríklad v Poľskej republike (čl. 263, čl. 605 a 605a Trestného poriadku Poľskej republiky), vo Francúzskej republike (čl. 696-18 CPP) či v Českej republike (§ 96 ods. 1 zákona o medzinárodnej justičnej spolupráci), v ktorej je upravená len lehota trvania vydávacej väzby po rozhodnutí ministra o povolení vydania. Naopak, existujú právne úpravy, ktoré ohraničujú dĺžku trvania vydávacej väzby. Napríklad podľa § 178 StPO môže v Rakúskej republike trvať vydávacia väzba maximálne dva roky.

Otázky zákonnej právnej úpravy vydávacej väzby, ale i väzby v súvislosti s realizáciou európskeho zatýkacieho rozkazu, ktoré rozhodne nie sú dokonalou právnou

úpravou, však primárne prislúchajú zákonodarcovi (bližšie napríklad nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 63/06, II. ÚS 1301/17, III. ÚS 1924/18). Aktuálne celková dĺžka vydávacej väzby v podmienkach Slovenskej republiky nesmie byť z hľadiska dodržania práva na osobnú slobodu celkom neprimeraná, aby nedošlo k porušeniu základných práv a slobôd osoby, o vydanie ktorej ide.

3. K otázke pod písm. c)

Podľa platnej právnej úpravy môže vydávacia väzba spočívať v prípade, ak sa vyžiadaná osoba nachádza vo vnútroštátnej väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody uloženého slovenským súdom (§ 507 Trestného poriadku). Iný dôvod spočívania vydávacej väzby nie je upravený. Napriek tomu, ak na základe sťažnosti konajúci orgán (napríklad ústavný súd alebo ESLP) rozhodne o odklade výkonu rozhodnutia o povolení vydania vyžiadanej osoby, nemožno interpretovať tento procesný úkon inak, ako dôvod na spočívanie vydávacej väzby. Opačný výklad by viedol k ohrozeniu inštitútu vydávacej väzby (v prípade prepustenia vyžiadanej osoby na slobodu z vydávacej väzby) alebo k porušeniu práv vyžiadanej osoby (v prípade extradície vyžiadanej osoby). Príkladom môže byť vydávacie konanie vo veci [REDAKOVANÉ]. Na základe sťažnosti [REDAKOVANÉ] vydal ESLP predbežné opatrenie o zákaze jeho vyhostenia zo Slovenskej republiky, ktoré podľa oznámenia ESLP ostalo v platnosti až dovtedy, kým sa nerozhodne o jeho sťažnosti ústavným súdom. Napriek tomu bol [REDAKOVANÉ] orgánmi Slovenskej republiky vyhostený do Alžírsku. ESLP vo svojom rozhodnutí z 24. septembra 2012 (sťažnosť č. 33809/08) okrem iného konštatoval porušenie práva [REDAKOVANÉ] na individuálnu sťažnosť podľa článku 34 Dohovoru z dôvodu nerešpektovania predbežného opatrenia Európskeho súdu, ktoré bolo vydané za účelom ochrany jeho práv.

Ako bolo vyššie uvedené, samotný fakt, že bolo rozhodnuté o odklade výkonu rozhodnutia vnútroštátnych orgánov o povolení vydania, neznamená povinnosť príslušných orgánov prepustiť vyžiadanú osobu z vydávacej väzby.

Z týchto dôvodov generálny prokurátor má za to, že predbežné opatrenie ESLP, resp. ústavného súdu, je prekážkou nielen v súvislosti so spočívaním vydávacej väzby, ale aj s možnosťou ministra spravodlivosti rozhodnúť o povolení/nepovolení vydať vyžiadanú osobu do dožadujúceho štátu tak, ako to správne uvádza Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vo svojom liste sp. zn. 9838/2014/K09/IG z 13. novembra 2014.

Opodstatnenosť tohto postupu sa odvíja aj od riešenia kolízie dvoch medzinárodných záväzkov, z ktorých jedným z nich je záväzok vyplývajúci z medzinárodnej zmluvy o vydávaní (extradicii) osôb na trestné stíhanie alebo na výkon trestu a druhým z nich je záväzok vyplývajúci z dohovoru. Vzhľadom k tomu, že Slovenská republika je právnym štátom, je namieste vždy dať prednosť záväzkom vyplývajúcim z dohovoru, keďže rešpektovanie a ochrana ľudských práv sú imanentnými atribútmi materiálne chápaného právneho štátu. Rešpektuje sa tým i vôľa vyžadanej osoby, ktorá požaduje od iného príslušného orgánu o garantovanie svojich práv.

4. K otázke pod písm. d)

Je nesporné, že osoby pozbavené osobnej slobody majú právo na trestné konanie v primeranej lehote, a ak tomu tak nie je, majú byť behom konania prepustené. Univerzálny návod v zmysle konkrétnych lehôt trvania vnútroštátnej či vydávacej väzby neposkytuje ani ESLP, ktorý i keď dáva prednosť väzobným veciam a priznáva im osobitnú naliehavosť, konkrétne riešenie ponecháva na vyhodnotení každého jednotlivého prípadu. Istým základným korektívom dĺžky akejkoľvek väzby je výška očakávaného či uloženého trestu odňatia slobody, teda nie automatická aplikácia hornej hranice trestnej sadzby, ale reálny predpoklad trestu po posúdení relevantných okolností konkrétnej veci. Okrem toho dĺžku väzby determinuje samotný postoj osoby pozbavenej slobody (odmietnutie vypovedať či spolupracovať s príslušnými orgánmi, veľký počet jeho sťažností a pod.).

Posudzovanie trvania vydávacej väzby je však výlučne vecou príslušných súdov, t. j. krajského súdu v prvom stupni a najvyššieho súdu v druhom stupni. Rešpektujúc nezávislosť a neustrannosť súdnej moci nie je aktuálne ustanovený žiadny kompetentný orgán k výkonu dohľadu nad príslušnými súdmi v súvislosti s trvaním lehôt a postupu v rozhodovaní o vydávacej väzbe. Pred rokom 1990 bol síce prokurátor tým všeobecným orgánom, ktorý realizoval aj dozor nad zákonnosťou postupu a rozhodovaním súdov, čo je však v príkrom rozpore s koncepciou právneho a demokratického štátu, ku ktorej sa Slovenská republika hlási. Z tohto dôvodu neprichádza do úvahy kreovať akýkoľvek orgán, ktorý by bol poverený výkonom dohľadu nad činnosťou súdov. Spôsob realizácie úloh zverených súdom ústavodarcom alebo zákonodarcom podlieha preskúmaniu ústavným súdom alebo ESLP.»

5.4 Vyjadrenie verejnej ochrankyne práv z 26. apríla 2019

Verejná ochrankyňa práv vo svojom písomnom vyjadrení zaujala k veci nasledujúce stanovisko:

«Zmyslom a účelom extradičného konania je vydanie osoby na trestné stíhanie/výkon trestu do zahraničia. Logicky, ako aj z právnej úpravy teda možno odvodiť, že ide o procesný úkon, ktorý je najmä operatívny a má slúžiť iba na presun osoby. Tomu by preto mala zodpovedať aj povaha a dĺžka obmedzenia osobnej slobody – teda extradičnej väzby.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že nasledujúce požiadavky týkajúce sa extradičnej väzby je možné považovať za akýsi minimálny štandard v súlade s čl. 5 ods. 1 Dohovoru:

- a) väzba má sledovať iba účel vyhostiť osobu,*
- b) dĺžka väzby má byť primeraná,*
- c) zaistená osoba má byť prepustená, ak vyhostenie nie je možné realizovať v primeranej dobe,*
- d) vnútroštátne orgány majú konať s náležitou starostlivosťou a efektívnosťou.*

V prípade sťažovateľa je zrejmé, že viaceré z týchto požiadaviek neboli dodržané, a to:

b) sťažovateľ bol obmedzený na osobnej slobode od 21. januára 2011 až do 17. júla 2018, teda viac ako 7 rokov, hoci sa jednalo o extradíciu na trestné konanie, a teda sa na neho stále hľadelo ako na nevinného. Aj napriek tomu, že v určitých časových úsekoch existovali prekážky jeho vydania (čo však neznamená automaticky nutnosť obmedziť jeho slobodu), z podkladov, ktoré mám k dispozícii v žiadnom prípade nevyplýva, že dĺžka väzby a obmedzenia jeho osobnej slobody bola primeraná – na porovnanie uvádzam maximálnu dĺžku väzby pri obzvlášť závažných zločinoch, ktorá je 5 rokov;

c) počas trvania predbežného opatrenia ESLP, ako aj následného rozhodovania ministerky spravodlivosti bol sťažovateľ celý čas vo väzbe, hoci najmä vo vzťahu k rozhodovaniu ESLP bolo možné očakávať, že vyhostenie nebude možné realizovať v primeranom čase. Súd teda mal zvažovať, či je väzba stále potrebná, resp. vhodná, prípadne či sa nedá nahradiť iným miernejším opatrením. Takúto úvahu súd nevykonal. V obdobnom prípade Ústavný súd Českej republiky považoval väzbu osoby za úplne neprijateľnú: „Keďže je rozhodnutie ministra spravodlivosti o povolení vydania sťažovateľa

do Gruzínska podmienené definitívnym súdnym rozhodnutím v konaní o poskytnutie medzinárodnej ochrany a v súčasnosti nie je možné predvídať: s ohľadom na doterajší priebeh, ako dlho toto konanie ešte potrvá, nie je možné ani uvažovať o tom, že by sťažovateľ mohol zotrvať vo väzbe po celú dobu s odôvodnením, ktoré podali všeobecné súdy“,

d) v konaní slovenských orgánov, najmä ministra spravodlivosti, resp. ministerky spravodlivosti možno konštatovať veľmi dlhé obdobie nečinnosti, a to odo dňa 24. marca 2016, kedy ESLP zamietol sťažnosť sťažovateľa, až do 7. februára 2018, kedy povolila jeho vydanie do Ruskej federácie. ESLP v minulosti vo viacerých prípadoch aj omnoho kratšie doby väzby spôsobené neefektívnym konaním štátnych orgánov považoval za porušenie čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

B. K otázke, aká by mala byť podľa Vášho právneho názoru maximálne prípustná celková lehota vydávacej väzby...

Vzhľadom na účel a zmysel vydávacej väzby považujem súčasnú právnu úpravu za dostatočnú. Rovnako aj ESLP sa viackrát vyjadril, že štát nemá povinnosť stanoviť maximálnu prípustnú dobu trvania obmedzenia slobody. Je však potrebné zároveň zdôrazniť, že pri extradičnej väzbe je potrebné dodržiavať už spomenuté základné požiadavky a dbať na zmysel extradičného konania.

C. K tomu, či podľa Vášho názoru je možné uvažovať o porušení sťažovateľom označených práv aj počas trvania predbežného opatrenia vydaného Európskym súdom pre ľudské práva...

Ako som už uviedla v bode A písm. c), zaistená osoba má byť prepustená, ak extradíciu nie je možné realizovať v primeranom čase.

D. K tomu, ktorý orgán verejnej moci je podľa Vášho právneho názoru kompetenčne ustanovený k dohľadu nad trvaním lehôt a postupu v rozhodovaní o vydávacej väzbe...

Napriek tomu, že Trestný poriadok výslovne neustanovuje, ktorý orgán má vykonávať dohľad nad trvaním lehôt a postupom v rozhodovaní o vydávacej väzbe, som toho názoru, že takýmto orgánom môže byť prokurátor, čo je možné odvodiť z ustanovení zákona o prokuratúre. V zmysle 4 zákona o prokuratúre totiž prokurátor vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného

oprávneného štátneho orgánu. Zároveň v zmysle 17 ods. 2 g) tohto zákona prokurátor zabezpečuje výkon medzinárodnej spolupráce v trestných veciach v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom a právne záväznými aktmi Európskej únie.»

5.5 Vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa

Právny zástupca sťažovateľa k poskytnutým písomným vyjadreniam oslovených orgánov verejnej moci zaujal toto stanovisko:

«Úvodom považujeme za potrebné uviesť, že sa v plnom rozsahu pridriavame argumentácie uvedenej v podanej ústavnej sťažnosti a rovnako sa v plnom rozsahu stotožňujeme s vyjadrením verejnej ochrankyne práv.

II. K neústavnosti väzby sťažovateľa

Sme toho názoru, že do práva na osobnú slobodu možno ústavne zasiahnuť len za splnenia troch základných podmienok – legality zásahu (do tohto práva možno zasiahnuť len z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom), legitimacy zásahu (či zásah sleduje legitímny účel) a jeho primeranosti. Sme toho názoru, že väzba sťažovateľa nespĺňala v jednotlivých fázach ani komponent legality, ani legitimacy a s ohľadom na celkovú dĺžku väzby ani primeranosti.

1. K legalite väzby sťažovateľa

Sme toho názoru, že požiadavka legality vyžaduje, aby štát vždy rešpektoval tie pravidlá, ktoré pre väzbu (vrátane vydávacej väzby), jej dĺžku, spôsob počítania lehôt väzby v zákone vymedzil. Súčasne (keďže ide o zásahy do jedného z najdôležitejších práv osôb) je nevyhnutné, aby tieto pravidlá ustanovené zákonom boli dostatočne určité a zrozumiteľné pre adresáta pred tým, ako je voči nemu vydané rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody. Inými slovami, reflektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva uvedenú v ústavnej sťažnosti, štát nemá povinnosť v zákone ustanoviť maximálnu lehotu vydávacej väzby, spôsob jej počítania či dôvody prepustenia z vydávacej väzby, ale ak tak urobí, je povinný tieto pravidlá rešpektovať.

Podľa ustanovenia § 506 ods. 2 a 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok:

„(2) Ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním alebo ak bolo rozhodnuté, že vydanie do cudziny je prípustné, vezme krajský súd túto osobu do vydávacej väzby, ak tak už neurobil predseda senátu podľa odseku 1.

(3) Predseda senátu krajského súdu nariadi príkazom prepustenie osoby z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k vydaniu osoby cudzím orgánom, najneskôr však v šesťdesiaty deň po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny; v prípade uvedenom v § 507 najneskôr v šesťdesiaty deň odo dňa nastúpenia výkonu vydávacej väzby, ak minister spravodlivosti o povolení vydania rozhodol pred týmto dňom. Okrem toho predseda senátu nariadi prepustenie z vydávacej väzby tiež, ak

a) štát, ktorý požiadal o vydanie, svoju žiadosť odvolal,

b) najvyšší súd rozhodol, že vydanie je neprípustné, alebo minister spravodlivosti vydanie nepovolil, alebo

c) inak zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo jeho realizácie.“

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že medzi rozhodnutím súdu o prípustnosti vydania a rozhodnutím ministra o povolení vydania zákon neustanovuje konkrétnu lehotu väzby. Po rozhodnutí ministra spravodlivosti však dĺžka väzby nemôže presiahnuť 60 dní.

Na tomto mieste považujeme za potrebné poukázať na druhé vyjadrenie najvyššieho súdu, z ktorého vyplýva, že na vydávaciu väzbu, sa podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu „subsidiárne použijú len ustanovenia skorších častí tohto zákona o spôsobe rozhodovania... avšak nevzťahujú sa na tento režim väznenia osoby ďalšie náležitosti...“. Na predmetnú 60-dňovú lehotu sa preto nevzťahujú ani ustanovenia Trestného poriadku o počítaní lehôt väzby.

Keďže zákonodarca výslovne ustanovil, že vydávacia väzba po rozhodnutí ministra spravodlivosti musí byť ukončená najneskôr v 60-ty deň, túto lehotu je potrebné rešpektovať. Domnievame sa, že lehotu je nutné počítať odo dňa vydania, resp. právoplatnosti rozhodnutia ministra (ide o ten istý deň, keďže sa nedoručuje). Na plynutie tejto lehoty nemá vplyv prípadné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva o predbežnom opatrení ani rozhodnutie ústavného súdu o odklade vykonateľnosti rozhodnutia ministra. A to preto, že zákonodarca to v Trestnom poriadku neupravil.

Považujeme za potrebné zdôrazniť, že odklad vykonateľnosti poskytovaný ústavným súdom sa vzťahuje na vykonateľnosť rozhodnutia, nie na právoplatnosť (právnú existenciu

a nezmeniteľnosť zo strany ministra) rozhodnutia, preto ani z povahy veci nemôže mať účinky na plynutie lehoty, ktorú zákonodarca spája s vydaním, resp. právoplatnosťou rozhodnutia. Nemožno rozumne dospieť k záveru (tvrdenému najvyšším súdom), že by odklad vykonateľnosti rozhodnutia ministra spravodlivosti mohol mať účinok do stavu pred vydaním tohto rozhodnutia. V takom prípade by totiž *ad absurdum* ani nebolo možno rozhodnutie ministra spravodlivosti preskúmať, keď priznaním odkladného účinku by právne a fakticky zaniklo.

Je potrebné uviesť, že zákonodarca v danom ustanovení reflektoval fakt, že na vydanie predbežného opatrenia alebo odkladu vykonateľnosti nie je právny nárok. Prejavil preto dôveru ústavnému súdu a Európskemu súdu pre ľudské práva, že neposkytnú predbežnú ochranu takej sťažnosti, ktorá je zjavne neopodstatnená. Teda v situácií, ak by nemohlo dôjsť k porušeniu práv alebo ak by sťažnosť bola zneužitím práva. Preto plynutie 60-dňovej lehoty naviazal na moment vydania, resp. právoplatnosti rozhodnutia ministra spravodlivosti a nie na moment jeho vykonateľnosti.

Nad rámec vyššie uvedeného tvrdíme, že zákonodarca výslovne upravil aj obligatórny dôvod prepustenia z vydávacej väzby bez ohľadu na to, či ide o väzbu pred alebo po rozhodnutí ministra spravodlivosti v ustanovení § 506 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku, keď uviedol:

„Okrem toho predseda senátu nariadi prepustenie z vydávacej väzby tiež, ak c) inak zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo jeho realizácie.“

Zákonodarca explicitne uložil predsedovi súdu povinnosť prepustiť osobu z vydávacej väzby vtedy, ak z akéhokoľvek dôvodu zanikli dôvody, resp. možnosť realizácie vydania. Nariadením predbežného opatrenia zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva podľa nášho názoru došlo v zásade k zániku možnosti realizovať vydanie počas vopred neznámeho časového intervalu. Sme preto toho názoru, že po nariadení predbežného opatrenia zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva mal byť sťažovateľ v súlade s ustanovením § 506 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku prepustený z väzby. Až po rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva bolo možné uvažovať o opätovnom vzatí sťažovateľa do vydávacej väzby. Stotožňujeme sa v tejto časti v plnom rozsahu s právnym názorom verejnej ochrankyne práv, že „zaistená osoba má byť prepustená, ak extradíciu nie je možné realizovať v primeranom čase.“

Zhrňujúc vyššie uvedené sme toho názoru, že väzba sťažovateľa, prekračujúca lehotu 60 dní odo dňa vydania rozhodnutia ministerky spravodlivosti o povolení vydania a väzba sťažovateľa počas platnosti nariadeného neodkladného opatrenia Európskeho súdu pre ľudské práva bola nezákonná, a preto došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv.

2. K legitímite väzby sťažovateľa

Väzba musí byť vždy aj legitímna, teda musí sledovať legitímny účel a môže trvať len počas existencie tohto účelu. V súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru je legitímnym účelom vydávacej väzby vedenie vydávacieho konania. Nie potrestanie vydávanej osoby. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v veci *Quinn v. Francúzsko* zo dňa 22.03.1995, sťažnosť č. 18580/91, séria A č. 311; *Chahal v. Spojené kráľovstvo* zo dňa 15.11.1996, sťažnosť č. 22414/93, Reports 1996-V; *Gallardo Sanchez v. Taliansko* zo dňa 24.03.2015, sťažnosť č. 11620/07 ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1801/14 zo dňa 09.12.2014, sp. zn. II. ÚS 3053/16 zo dňa 13.12.2016) možno vyvodiť, že v prípade ak sa extradičné konanie nevedie s dostatočnou starostlivosťou a primeranou rýchlosťou (*due diligence*), zaniká účel vydávacej väzby a osobu pozbavenú osobnej slobody je potrebné prepustiť.

V tomto prípade bez ohľadu na dobu, počas ktorej bolo vo veci sťažovateľa platné predbežné opatrenie Európskeho súdu pre ľudské práva, je možné konštatovať zásadné obdobia nečinnosti v extradičnom konaní od 24.03.2016 do 07.02.2018. V tomto období nič právne nebránilo príslušným orgánom ukončiť extradičné konania, ale tie napriek tomu v konaní nepokračovali. Sme preto toho názoru, že vydávacia väzba v prípade sťažovateľa už v danom období stratila svoj účel a sťažovateľ mal byť prepustený na slobodu.

Neobstojí argumentácia ministerstva spravodlivosti, že v danom čase malo brániť ďalšiemu vedeniu extradície azylové konanie sťažovateľa. To totiž nebolo ukončené až do momentu vydania sťažovateľa, pričom v inom konaní pred ústavným súdom ministerstvo spravodlivosti tvrdilo, že azylové konanie sťažovateľa netvorí v jeho veci prekážku vydania (príloha č. 1) a za pravdu mu dal aj ústavný súd (nález sp. zn. III. ÚS 129/2018-179 zo dňa 02.05.2018). Prístup ministerstva, keď v konaní vo veci rozhodnutia o povolení vydania tvrdí, že naň nemá vplyv azylové konanie a v konaní o posudzovaní primeranosti dĺžky väzby tvrdí, že azylové konanie malo mať vplyv na rozhodovanie o povolení vydania, považujeme za účelovú. Sme toho názoru, že za súčasť extradičného konania možno

považovať len také konania, ktorých ukončenie je zo zákona nevyhnutné pred povolením vydania sťažovateľa. Teda také konania, ktorých priebeh mohol tvoriť prekážku vydania. Azylové konanie sťažovateľa pod takéto vymedzenie nespadá v súlade s rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 129/2018 zo dňa 02.05.2018 a predloženou argumentáciou ministerstva.

Považujeme za potrebné uviesť, že sťažovateľ požiadal druhý krát o azyl dňa 09.12.2010, pričom už v čase rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (24.03.2016) trvalo azylové konanie celkom zjavne neprimeranú dobu takmer 6 rokov. Neobstojí argumentácia ministerstva, že čakalo na moment, kedy bude „zjavné, že toto konanie nebude v dohľadom čase ukončené“.

Zhrňujúc vyššie uvedené sme toho názoru, že vydávacia väzba sťažovateľa stratila svoju legitimitu, a preto došlo tiež k porušeniu sťažovateľom namietaných práv.

III. K otázke maximálnej prípustnej celkovej lehote vydávacej väzby

Sme toho názoru, že prípustnosť dĺžky vydávacej väzby je potrebné posudzovať individuálne. Aj väzba trvajúca dni, či mesiace môže stratiť svoju legitimitu, či legalitu a môže byť preto neústavná.

Na druhej strane niektoré väzby (vrátane vydávacej väzby) už pre ich dĺžku možno považovať, podľa nášho názoru, za celkom zjavne neprimerané. Pripustenie nekončenej dĺžky väzby by totiž viedlo k možnosti odňatia podstaty práva na osobnú slobodu osoby, ktorá sa v súlade s princípom prezumpcie neviny považuje za osobu nevinnú. Väzba sa totiž nikdy nemôže stať sama o sebe trestom a má vždy len dočasný charakter. V opačnom prípade by došlo k ohrozeniu podstaty práva na osobnú slobodu v rozpore s čl. 13 ods. 4 Ústavy a k porušeniu zásady minimalizácie a zdržanlivosti pri zásahoch do práva na osobnú slobodu (KLÍMA, K. a kol.: Komentár k Ústavě a Listině. 2. díl. 2. rozšírené vydání. Plzeň: Aleš Čenek, 2009. Str. 989 -990). Maximálna celková lehota vydávacej väzby by mala byť tiež taká, aby v nej bolo možné, v prípade ak príslušné orgány postupujú v súlade so zákonom, ukončiť vydávacie konanie. Mala by byť tiež primeraná k ďalším maximálnym lehotám väzby podľa právneho poriadku.

Zhrňujúc vyššie uvedené, že vydávacia väzba by nemala v žiadnom prípade prekročiť lehotu 5 rokov, teda maximálnu celkovú lehotu väzby v právnom poriadku Slovenskej

republiky. V prípade sťažovateľa väzba trvala 7 rokov, pričom 2 roky predstavovali nečinnosť konajúceho ministra, resp. ministerky spravodlivosti.

IV. K otázke dohľadu nad trvaním lehôt a postupov pri rozhodovaní o vydávacej väzbe

V tejto otázke sa stotožňujeme s názorom verejnej ochrankyni práv. Dozor nad trvaním väzby podľa nášho názoru zveruje prokuratúre ustanovenie § 4 ods. 1 písm. b) a g) zákona č. 153/2001 Z. z. zákon o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Podľa tohto ustanovenia:

„Pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori

b) dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu,

g) podieľaním sa na príprave a realizácii preventívnych opatrení zameraných na predchádzanie porušovaniu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov,“

Pričom práve prokurátor v súlade s ustanovením § 17 ods. 2 písm. g) zákona o prokuratúre zabezpečuje výkon medzinárodnej spolupráce v trestných veciach. Na základe žiadosti, resp. návrhu prokurátora alebo osoby, ktorá je na osobnej slobode obmedzená vydávacou väzbou o jej prepustení na slobodu rozhoduje v prvom stupni predseda príslušného krajského súdu – ustanovenie § 506 ods. 3 Trestného poriadku.»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon o ústavnom súde účinný od 1. marca 2019. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10.1 Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje.

10.2 Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

10.3 Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

11. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

12. Podľa čl. 9 ods. 1 paktu každý má právo na slobodu a bezpečnosť. Nikto nesmie byť svojvoľne zatknutý alebo zadržaný. Nikto nesmie byť pozbavený slobody okrem prípadov, keď sa tak stane na základe zákona a v zhode s konaním, ktoré ustanovuje zákon.

13. Podľa § 506 ods. 3 Trestného poriadku predseda senátu krajského súdu nariadi príkazom prepustenie osoby z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k vydaniu osoby cudzím orgánom, najneskôr však v šesťdesiaty deň po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny; v prípade uvedenom v § 507 najneskôr v šesťdesiaty deň odo dňa nastúpenia výkonu vydávacej väzby, ak minister spravodlivosti o povolení vydania rozhodol pred týmto dňom. Okrem toho predseda senátu nariadi prepustenie z vydávacej väzby tiež, ak

a) štát, ktorý požiadal o vydanie, svoju žiadosť odvolal,

b) najvyšší súd rozhodol, že vydanie je neprípustné, alebo minister spravodlivosti vydanie nepovolil, alebo

c) inak zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo jeho realizácie.

14. Európsky dohovor o vydávaní

14.1 Právna úprava väzby v Európskom dohovore o vydávaní (publikovaný pod č. 549/1992 Z. z.) v znení jeho dodatkových protokolov č. 1 (publikovaný pod č. 10/1997 Z. z.) a č. 2 (publikovaný pod č. 11/1997 Z. z.) bola zohľadnená v právnej úprave vydania do cudziny podľa § 498 a nasl. Trestného poriadku (pozri aj dôvodovú správu k tomuto zákonu).

14.2 V Európskom dohovore o vydávaní je výslovne ohraničené len trvanie predbežnej väzby (zadržania), t. j. obmedzenie osobnej slobody dotknutej osoby ešte pred tým, ako je doručená oficiálna žiadosť o vydanie (čl. 16 ods. 4 Európskeho dohovoru o vydávaní). Maximálna možná dĺžka obmedzenia osobnej slobody je v takom prípade 40 dní. Po doručení žiadosti o vydanie však už Európsky dohovor o vydávaní dĺžku väzby výslovne neobmedzuje. Napriek tomu by však dĺžka vydávacej väzby mala byť primeraná trestu, ktorý možno v prípade odsúdenia vyžiadanej osobe uložiť. Tento záver vyplýva z odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R (86) 13 a je zohľadnený aj v publikácii „*Vydávanie. Európske štandardy*“, ktorá bola vydaná Radou Európy.

14.3 Vo vzťahu k trvaniu väzby teda platí, že ak dožiadaná strana považuje trvanie väzby vo vydávacom konaní za disproporčné voči trestu, ktorý v prípade odsúdenia možno dotknutej osobe uložiť, mala by sa obrátiť na dožadujúcu stranu pre účely uistenia, či na vydaní stále trvá. Dožadujúca strana by o tomto mala dožiadanú stranu bezodkladne informovať.

14.4 Určitým kritériom pre dĺžku vydávacej väzby je tak dĺžka samotného trestu, ktorý môže byť dotknutej osobe uložený.

15. Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

15.1 Relevantným ustanovením týkajúcim sa vydávacej väzby je čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, v zmysle ktorého má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem prípadu, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ktorým je okrem iného aj zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie. Toto ustanovenie na rozdiel od čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru nevyžaduje, aby bola väzba odôvodnená potrebou zabrániť dotknutej osobe v úteku alebo v spáchaní trestného činu, ale umožňuje zbaviť osobnej slobody jednotlivca, proti ktorému sa vedie konanie o vyhostení alebo vydaní, avšak nevyžaduje, aby súčasne bolo zbavenie osobnej slobody nevyhnutné napríklad na účely zabrániť dotknutému jednotlivcovi v trestnej činnosti či úteku (porov. rozsudok Veľkej komory ESĽP vo veci Chahal proti Spojenému kráľovstvu z 15. 11. 1996 č. 22414/93, § 112, vo vzťahu k vyhosteniu, ktorý možno analogicky vzťahovať aj na konanie o vydaní, k tomu pozri rozsudok Veľkej komory vo veci A. a ďalší proti

Spojenému kráľovstvu z 19. 2. 2009 č. 3455/05, § 164; rozsudok Veľkej komory vo veci Khlaifia a iní proti Taliansku z 15. 12. 2016 č. 16483/12, § 90). Zbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru musí byť však zákonné, teda musí prebehnúť v súlade s vnútroštátnym právom z hľadiska hmotného i procesného (porov. už citované rozsudky A. a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, § 164; Khlaifia, § 91 – § 92).

15.2 V súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru možno však držať osobu vo väzbe alebo ju inak obmedzovať na slobode len vtedy, kým je v konaní o jej vyhostení alebo vydaní postupované s náležitou starostlivosťou (pozri už citované rozsudky Chahal, § 113; A. a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, § 164; Khlaifia, § 90). Obmedzenie osobnej slobody nesmie byť prejavom ľubovôle (rozsudok ESĽP vo veci Gallardo Sanchez proti Taliansku z 24. 3. 2015 č. 11620/07, § 39 a nasl.), a preto je potrebné skúmať, či v čase držania jednotlivcov vo väzbe vykonávala verejná moc úkony s cieľom zabezpečiť ich vyhostenie alebo vydanie a či sa, naopak, v extradičnom konaní nevyskytovali neospravedlniteľné obdobia nečinnosti, ktoré sú pripísateľné štátu (porov. napr. rozsudok ESĽP vo veci Molotchko proti Ukrajine z 26. 4. 2012 č. 12275/10, § 172 – § 176; rozsudok ESĽP vo veci Khodzhamberdiyev proti Rusku z 5. 6. 2012 č. 64809/10, § 89 a nasl.; rozsudok ESĽP vo veci Ermakov proti Rusku zo 7. 11. 2013 č. 43165/10, § 251 a nasl.). Rozhodujúca pritom nie je doba, po ktorú je obmedzená osobná sloboda jednotlivcov v súvislosti s konaním o ich vyhostení alebo vydaní, ale to, či sa v týchto konaniach skutočne plynule pokračovalo s cieľom zabezpečiť vyhostenie alebo vydanie príslušného jednotlivca. Zatiaľ čo v už citovanom rozsudku Chahal ESĽP aproboval väzbu trvajúcú už viac ako tri roky a sedem mesiacov (§ 114 a § 123), naopak, v rozsudku Mokallal proti Ukrajine z 10. novembra 2011, § 44, č. 19246/10, konštatoval ESĽP porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru, keďže po tom, čo cudzí štát informoval ukrajinské orgány, že o vydanie sťažovateľa už nemá záujem, trvalo jeho prepustenie z väzby dva dni. Podľa ESĽP ukrajinské orgány nesplnili svoju povinnosť zabezpečiť, aby predĺženie obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa bolo čo najmenšie [ďalej porov. napr. rozsudok ESĽP vo veci Efremidze proti Grécku z 21. 6. 2011 č. 33225/08, § 54 – § 57, v ktorom ESĽP konštatoval porušenie čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru s ohľadom na to, že po dobu viac ako dvoch mesiacov nepodnikala verejná moc žiadne kroky smerujúce k vyhosteniu sťažovateľky].

Pre lepšiu ilustráciu je nevyhnutné poukázať aj na niektoré známe lehoty vydávacej väzby, ktorá trvala napríklad:

a) takmer osemnásť mesiacov (rozsudok ESLP vo veci Eid proti Taliansku z 22. 1. 2002, sťažnosť č. 53490/99, oddiel 1),

b) alebo dvadsaťjeden mesiacov (rozsudok ESLP vo veci Blech proti Francúzsku z 30. 6. 2005, sťažnosť č. 78074/01, oddiel 1),

c) ale taktiež aj dva roky a osem mesiacov (rozsudok ESLP vo veci Kolompar proti Belgicku z 24. 9. 1992, sťažnosť č. 11613/95, § 40 – § 43),

pričom, vychádzajúc z okolností vecí, tieto lehoty boli považované za rozporné s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru.

15.3 Z už predostretej judikatúry ESLP teda vyplýva, že opodstatnenosť lehoty trvania vydávacej väzby je determinovaná prebiehajúcim konaním o vydaní osoby nachádzajúcej sa vo vydávacej väzbe, teda že vydávacia väzba je v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru iba vtedy, ak vydávacie konanie prebieha a vedie sa náležitým spôsobom. Aby väzba nebola svojvoľná, musí byť vykonávaná v dobrej viere; musí sa úzko týkať dôvodu väzby, o ktorý sa vnútroštátne orgány opierajú; miesto a podmienky väzby musia byť primerané a dĺžka väzby nesmie presiahnuť dobu, ktorú možno odôvodnene požadovať pre splnenie sledovaného účelu (napr. rozsudok ESLP vo veci A. a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 3455/05, bod 164).

15.4 Ďalšou relevantnou okolnosťou majúcou vplyv na posúdenie opodstatnenosti lehoty trvania vydávacej väzby pri neexistencii zákonnej úpravy limitujúcej maximálnu lehotu jej trvania je aj existencia procesných záruk, akou je účinný prostriedok nápravy, ktorým možno namietat' zákonnosť a dĺžku tejto väzby počas prebiehajúceho extradičného konania (napr. rozsudok ESLP vo veci Louled Massoud proti Malte, sťažnosť č. 24340/08, alebo rozsudok ESLP vo veci J. N. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 37289/12, bod 82). Tento prostriedok musí byť dotknutej osobe k dispozícii počas trvania väzby a musí tejto osobe zabezpečiť urýchlené preskúmanie zákonnosti väzby a opodstatnenosti jej ďalšieho trvania. Tento prieskum musí mať súdnu povahu a poskytovať záruky zodpovedajúce danej forme obmedzenia osobnej slobody. Okrem toho musí byť spôsobilý viesť k prepusteniu na slobodu v prípadoch, v ktorých je to potrebné. Napokon prostriedok nápravy (jeho existencia a možnosť použitia) musí byť dostatočne určitý nielen v teórii,

ale aj v praxi, pretože v opačnom prípade nie sú splnené podmienky prístupnosti a účinnosti vyplývajúce z relevantných ustanovení dohovoru (rozsudok ESĽP vo veci J. N. proti Spojenému kráľovstvu, bod 88).

16. Európsky zatýkací rozkaz

16.1 Konanie týkajúce sa európskeho zatýkacieho rozkazu je v Slovenskej republike upravené zákonom č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 154/2010 Z. z.“). Týmto zákonom bolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (ďalej len „rámcové rozhodnutie“).

16.2 V tejto súvislosti je zaujímavé rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci vedenej pod sp. zn. C-237/1511, ktoré sa týkalo aj dĺžky väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze. Spornou otázkou bolo, či má vnútroštátny súd v konaní pokračovať aj po uplynutí lehôt uvedených v čl. 17 rámcového rozhodnutia (§ 24 zákona č. 154/2010 Z. z.). V tomto rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že ani uplynutie lehôt uvedených v čl. 17 rámcového rozhodnutia nebráni ponechaniu vyžiadanej osoby vo väzbe v súlade s právnymi predpismi vykonávajúceho členského štátu, pokiaľ dĺžka väzby nie je neprimeraná so zreteľom na znaky konania vedeného vo veci samej, čo musí overiť vnútroštátny súd.

16.3 Aj v konaní o európskom zatýkacom rozkaze je tak obmedzená len dĺžka väzby po právoplatnosti rozhodnutia o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu (§ 25 zákona č. 154/2010 Z. z.; resp. čl. 23 rámcového rozhodnutia).

V.

Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu a chronológia vykonaných procesných úkonov vo veci

V.1 Obsah ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu z 30. apríla 2018

17. Najvyšší súd v ústavnou sťažnosťou napadnutom rozhodnutí v podstatnom uviedol:

„Uznesením Krajského súdu v Trnave z 27. marca 2012, sp. zn. 3Ntc 1/2011, bolo rozhodnuté, že podľa § 509 ods. 1 Tr. por. vydanie vyžiadanej osoby [REDAKOVANÉ], na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky právne posúdené ako trestné činy podľa § 209 ods. 2 (účasť v stabilnej ozbrojenej skupine a ňou organizovaných útokoch), § 222 ods. 3 (nezákonné nadobudnutie, prenášanie, predaj, prechovávanie, preprava a nosenie strelnej zbrane, jej hlavných častí, streliwa, výbušnín a výbušných zariadení, spáchané organizovanou skupinou), § 205 ods. 3 (teroristický čin, t. j. príprava výbuchu, ktorý vystraší obyvateľstvo, vyvolá nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku, so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, a to organizovanou skupinou), § 30 ods. 3, § 150 ods. 2, písm. a), e), z), ž) (pokus o zabitie dvoch a viacerých osôb, spáchaný pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou, spriahnutou s banditizmom, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby), § 30 ods. 3 a § 205 ods. 3 (pokus o teroristický akt, t. j. spôsobenie výbuchu, ktorý vystrašil obyvateľstvo, vyvolal nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku a vyvolanie iných ťažkých následkov so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, organizovanou skupinou, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby, § 105 ods. 2 písm. a), e), z), ž) (zabitie, t. j. úmyselné spôsobenie smrti dvom a viacerým osobám, spáchané pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou spojenou s banditizmom) Trestného zákona Ruskej federácie v znení federálneho zákona č. 63-FZ z 13. júna 1996 je prípustné.

Najvyšší súd uznesením z 10. júla 2014, sp. zn. 6Tost/37/2013, zamietol sťažnosť vyžiadanej osoby proti tomuto uzneseniu.

Na základe sťažnosti [REDAKOVANÉ] z 15. júna 2012 na ESLP, ktorou namietal podľa článku 3 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, že v prípade jeho vydania na trestné stíhanie do Ruskej federácie by mu hrozilo riziko mučenia, ESLP rozhodol 18. júna 2012 o predbežnom opatrení, na základe ktorého nemôže byť vydaný do Ruskej federácie. ESLP následne 24. marca 2016 odmietol jeho sťažnosť, čím došlo k zániku tejto predbežnej ochrany - zákazu vydať žiadateľa do Ruskej federácie.

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky 7. februára 2018, č. 2984/2016/83/K09/IG, podľa § 510 ods. 1 Tr. por. rozhodla o povolení vydania občana Ruskej federácie [REDAKOVANÉ] pre skutky právne posúdené ako trestné činy podľa § 209 ods. 2 (účasť v stabilnej ozbrojenej skupine a ňou organizovaných útokoch), § 222 ods. 3 (nezákonné nadobudnutie, prenášanie, predaj, prechovávanie, preprava a nosenie strelnej zbrane, jej hlavných častí, streliva, výbušnín a výbušných zariadení, spáchané organizovanou skupinou), § 205 ods. 3 (teroristický čin, t. j. príprava výbuchu, ktorý vystraší obyvateľstvo, vyvolá nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku, so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, a to organizovanou skupinou), § 30 ods. 3, § 150 ods. 2, písm. a), e), z), ž) (pokus o zabitie dvoch a viacerých osôb, spáchaný pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou, spriahnutou s banditizmom, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby), § 30 ods. 3 a § 205 ods. 3 (pokus o teroristický akt, t. j. spôsobenie výbuchu, ktorý vystrašil obyvateľstvo, vyvolal nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku a vyvolanie iných ťažkých následkov so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, organizovanou skupinou, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby, § 105 ods. 2 písm. a), e), z), ž) (zabitie, t. j. úmyselné spôsobenie smrti dvom a viacerým osobám, spáchané pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou spojenou s banditizmom) Trestného zákona Ruskej federácie v znení federálneho zákona č. 63-FZ z 13. júna 1996.

Ústavný súd uznesením z 21. marca 2018, sp. zn. III. ÚS 129/2018, prijal sťažnosť [REDAKOVANÉ] v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 52 ods. 2 Ústavy a práva podľa čl. 3 Dohovoru rozhodnutím ministerky spravodlivosti zo 7. februára 2018, č. 2984/2016/83/K09/IG, na ďalšie konanie a súčasne odložil vykonateľnosť rozhodnutia ministerky spravodlivosti do právoplatnosti rozhodnutia o ústavnej sťažnosti. Ústavný súd konštatoval, že odkladom vykonateľnosti do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu nemožno realizovať výkon namietaného rozhodnutia o povolení vydania.

Treba súhlasiť s názorom krajského súdu, že vydávacia väzba trvá aj naďalej. Ani najvyšší súd nie je názoru, že vyžiadaná osoba má byť z vydávacej väzby prepustená.

Podľa § 506 ods. 3 Tr. por. predseda senátu krajského súdu nariadi príkazom prepustenie osoby z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k vydaniu osoby cudzím orgánom, najneskôr však v šesťdesiaty deň po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny; v prípade uvedenom v § 507 najneskôr v šesťdesiaty deň odo dňa nastúpenia výkonu vydávacej väzby, ak minister spravodlivosti o povolení vydania rozhodol pred týmto dňom. Okrem toho predseda senátu nariadi prepustenie z vydávacej väzby tiež, ak

a) štát, ktorý požiadal o vydanie, svoju žiadosť odvolal,

b) najvyšší súd rozhodol, že vydanie je neprípustné, alebo minister spravodlivosti vydanie nepovolil, alebo

c) inak zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo jeho realizácie.

Je pravdou, že 7. februára 2018 došlo k rozhodnutiu ministerky spravodlivosti o povolení vydania ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, čím malo dôjsť k jeho vydaniu a nariadeniu prepustenia z vydávacej väzby, súčasne však samotné vydanie nie je možné realizovať, nakoľko 21. marca 2018 došlo k odkladu vykonateľnosti rozhodnutia ministerky spravodlivosti, čo znamená, že do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu nemožno realizovať výkon namietaného rozhodnutia o povolení vydania. Z uvedeného dôvodu nemohla a nemôže uplynúť 60-dňová lehota od rozhodnutia ministerky spravodlivosti, lebo toto rozhodnutie v súčasnosti nie je možné vykonať.

Pokiaľ ide o ďalšie dôvody uvádzané sťažovateľom, najvyšší súd pripomína, že ■■■■■ ■■■■■ bol 21. januára 2011 vzatý do predbežnej a následne do vydávacej väzby, v ktorej je doposiaľ.

Účelom vydávacej väzby je zabezpečenie prítomnosti vyžiadanej osoby v extradičnom konaní na území Slovenskej republiky, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania. Je nesporné, že extradičné konanie naďalej prebieha. Vydávacia väzba nie je väzbou podľa štvrtej hlavy Trestného poriadku, preto súd pri rozhodovaní nie je viazaný dôvodmi väzby podľa § 71 Tr. por., rovnako lehoty trvania väzby v zmysle § 76 ods. 6 Tr. por. nie je možné aplikovať pri vydávacej väzbe.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia správne uviedol, že za dôvod, ktorý vedie k zániku vydávacej väzby iným spôsobom, možno považovať aj situáciu, keď dĺžka trvania extradičného konania by spôsobila nezákonnosť väzby v zmysle Čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru vo svetle judikatúry ESĽP. Ani zákon, ani článok 5 Dohovoru neobsahujú časové

limity celkového trvania vydávacej väzby. Zákonnosť väzby sa musí posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Podľa stanoviska ESLP vydávacia väzba je zákonná po celú dobu trvania extradičného konania. Ak sa však extradičné konanie nevedie s primeranou rýchlosťou, zaniká aj zákonnosť vydávacej väzby.

V danom prípade bolo extradičné konanie zavŕšené rozhodnutím ministerky spravodlivosti, ktoré však z dôvodu ústavnej sťažnosti a odkladu vykonateľnosti nie je možné realizovať. O to viac je daná potreba prítomnosti vyžiadanej osoby v extradičnom konaní aj naďalej preto, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania. V extradičnom konaní je potrebné rozlišovať dve štádiá konania. Prvé štádium konania je rozhodovanie súdu o prípustnosti vydania. Také rozhodnutie je vo vzťahu ku konkrétnemu trestnému činu, nie k účelu vydania. Súd rozhoduje o tom, či je prípustné vydanie pre daný skutok (trestný čin), nerozhoduje o tom, či je prípustné vydanie na trestné stíhanie alebo na výkon trestu. Vyplýva to zo zásady Špeciality, ktorá sa vzťahuje na konkrétne trestné činy (skutky). Konečnou a záverečnou fázou extradičného konania je rozhodovanie o povolení vydania, o ktorom rozhoduje minister spravodlivosti. Ustanovenie § 510 ods. 2 Tr. por. vymedzuje dôvody, pre ktoré môže minister spravodlivosti odmietnuť povolenie vydania, aj keď súd vyslovil jeho prípustnosť. Tieto dve štádiá v extradičnom konaní treba rozlišovať a brať do úvahy. Extradičné konanie sa v danom prípade dostalo do už spomínanej konečnej fázy. Napriek tomu, že vydávacia väzba trvá viac ako 7 rokov vzhľadom na všetky pre prípad sa vzťahujúce skutočnosti, rozsah rozhodovania či už ústavným súdom, ako aj ESLP, nie je možné konštatovať, že sa extradičné konanie nevedie s primeranou rýchlosťou.“

V.2 Chronológia procesných úkonov vo veci

17.2 Ústavný súd si na účely preskúmania postupu v konaní vyžiadal súdny spis krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011, z ktorého vo veci sťažovateľa ustálil tento chronologický postup orgánov verejnej moci:

- 21. januára 2011 bol krajskému súdu doručený návrh Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) na vzatie sťažovateľa do predbežnej väzby, ktorý bol príslušníkmi Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Dunajská Streda, Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Úradu hraničnej a cudzineckej

polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 20. januára 2011 v čase o 10.20 h predvedený a 20. januára v čase o 11.00 h zadržaný podľa § 504 ods. 2 v spojení s § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

- krajský súd svojím uznesením sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 21. januára 2011 vzal sťažovateľa do predbežnej väzby so začiatkom jej plynutia od 20. januára 2011 o 10.20 h do 1. marca 2011 do 10.20 h,

- 28. februára 2011 bol krajskému súdu doručený návrh krajskej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby podľa § 506 ods. 1 Trestného poriadku,

- krajský súd svojím uznesením sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 1. marca 2011 vzal sťažovateľa do vydávacej väzby podľa § 506 ods. 1 Trestného poriadku,

- Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky svojím rozhodnutím ČAS:MU-255-65/PO-Ž-2008 z 12. mája 2010 rozhodol o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľovi na území Slovenskej republiky,

- 4. marca 2011 faxom a 8. marca 2011 bola krajskému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa proti vzatiu do vydávacej väzby,

- 16. marca 2011 bol spisový materiál predložený na konanie o sťažnosti najvyššiemu súdu,

- 24. marca 2011 najvyšší súd na neverejnom zasadnutí svojím uznesením sp. zn. 6 Tost 7/2011 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 1. marca 2011 o jeho vzatí do vydávacej väzby (doručené 7. apríla 2011 sťažovateľovi, Veľvyslanectvu Ruskej federácie na Slovensku, ministerstvu spravodlivosti a Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica),

- 20. mája 2011 bol sťažovateľ osobne vypočutý prokurátorkou krajskej prokuratúry k podmienkam a dôvodom jeho vydania na trestné stíhanie do Ruskej federácie,

- 25. mája 2011 bol krajskému súdu doručený návrh krajskej prokuratúry na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie,

- 30. augusta 2011 sťažovateľ písomne požiadal o zmenu obhajcu,

- 7. septembra 2011 podala prokurátorka krajskej prokuratúry na krajskom súde žiadosť o informáciu o stave konania o návrhu na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie,

- 13. septembra 2011 krajský súd opatrením zrušil ustanovenie obhajcu JUDr. Jána Janušku a sťažovateľovi ustanovil nového obhajcu JUDr. Jozefa Švarca,
- 3. októbra 2011 krajský súd svojim opatrením pribral do konania tlmočníka z jazyka ruského do jazyka slovenského,
- 25. októbra 2011 bolo neverejné zasadnutie krajského súdu odročené na neurčito a stanovená lehota desiatich dní na ustanovenie nového obhajcu sťažovateľovi,
- 18. novembra 2011 bola krajskému súdu doručená námietka zaujatosti predsedu senátu krajského súdu,
- 28. novembra 2011 predseda senátu krajského súdu vyzval sťažovateľa k spresneniu podanej námietky zaujatosti, ktorú sťažovateľ doplnil svojim podaním z 30. novembra 2011 (doručené krajskému súdu 12. decembra 2011),
- 22. decembra 2011 senát krajského súdu na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 6 Nto 13/2011 o nevyhlúčení členov vo veci konajúceho senátu krajského súdu z rozhodovania v predmetnej veci, teda rozhodovania o návrhu krajskej prokuratúry na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie (uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Nto 13/2011 z 22. decembra 2011 doručené sťažovateľovi 19. januára 2012, obhajcovi sťažovateľa JUDr. Jozefovi Švarcovi 16. januára 2012 a krajskej prokuratúre 9. januára 2012),
- 14. februára 2012 bol pokynom predsedu senátu krajského súdu nariadený termín verejného zasadnutia o návrhu krajskej prokuratúry na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie,
- 5. marca 2012 požiadal Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky písomne o oznámenie stavu konania o návrhu krajskej prokuratúry na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie,
- 9. marca 2012 sťažovateľ písomne požiadal predsedu senátu krajského súdu o ustanovenie nového obhajcu, a to JUDr. Dávida Štefanku,
- 27. marca 2012 krajský súd na verejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 3 Ntc 1/2011, ktorým povolil vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie (doručené sťažovateľovi 4. mája 2012, obhajcovi JUDr. Švarcovi 7. mája 2012, krajskej prokuratúre 2. mája 2012, ministerstvu spravodlivosti 7. mája 2012 a zvolenému obhajcovi Mgr. Mariánovi Hrbáňovi 16. mája 2012), ustanovený obhajca sťažovateľa

JUDr. Jozef Švarc zahlásil po vyhlásení predmetného uznesenia sťažnosť, sťažovateľom zvolený obhajca Mgr. Marián Hrbáň 25. mája 2012 doručil krajskému súdu písomne podanú a odôvodnenú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012,

- 12. apríla 2012 požiadal Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky písomne o oznámenie stavu konania o návrhu krajskej prokuratúry na rozhodnutie o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie,

- 16. mája 2012 bolo krajskému súdu doručené písomné podanie sťažovateľom zvoleného obhajcu Mgr. Mariána Hrbáňa,

- 25. mája 2012 bola krajskému súdu doručená sťažnosť sťažovateľom zvoleného obhajcu Mgr. Mariána Hrbáňa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012, ktorým povolil vydanie sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie, a 28. mája 2012 bolo krajskému súdu doručené jej písomné doplnenie,

- 4. júna 2012 bol spisový materiál predložený na konanie o sťažnosti najvyššiemu súdu,

- 12. júna 2012 najvyšší súd na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 6 Tost 19/2012, ktorým zamietol podanú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie, ku ktorej bolo krajskému súdu 28. mája 2012 doručené písomné doplnenie (doručené 2. júla 2012 krajskej prokuratúre, 6. júla 2012 sťažovateľovi, 23. júla 2012 Mgr. Mariánovi Hrbáňovi),

- v období od 16. júla 2012 až do decembra 2013 bol spisový materiál predložený ministerstvu spravodlivosti a následne viacnásobne zapožičiavaný ústavnému súdu (na konanie o podanej ústavnej sťažnosti) a tiež krajskému súdu (napr. na rozhodovanie o zrušení ustanovenia obhajcu JUDr. Jozefa Švarca, rozhodovanie o trovách obhajoby na podklade žiadosti JUDr. Jozefa Švarca a pod.) k služobnej potrebe,

- 18. júna 2012 EŠLP ešte pred rozhodnutím ústavného súdu z 23. augusta 2012 o prijatí sťažnosti sťažovateľa z 15. júna 2012 a odklade vykonateľnosti prvého právoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu o prípustnosti vydania sťažovateľa zakázal vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie.

- 23. augusta 2012 ústavný súd svojím uznesením č. k. III. ÚS 388/2012-38 prijal sťažovateľom podanú sťažnosť vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2012 z 12. júna 2012 na ďalšie konanie,

- 2. októbra 2013 ústavný súd svojím nálezom č. k. III. ÚS 388/2012-68 vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2012 z 12. júna 2012, ktoré zrušil, a vec vrátil najvyššiemu súdu na nové konanie a rozhodnutie,

- 21. novembra 2013 bola predmetná vec po náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 388/2012-68 z 2. októbra 2013 pridelená do senátu 6 Tost najvyššieho súdu,

- 29. novembra 2013 bol zrušený termín neverejného zasadnutia,

- 2. decembra 2013 predseda senátu najvyššieho súdu pokynom žiadal o zaslanie nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 388/2012-68 z 2. októbra 2013 na vyjadrenie generálnej prokuratúre, ktorej vyjadrenie mu bolo doručené 10. decembra 2013 a ktorá odporučila najvyššiemu súdu postupovať podľa § 362b ods. 1 Trestného poriadku,

- 26. júna 2014 bol nariadený termín neverejného zasadnutia senátu najvyššieho súdu na 10. júl 2014,

- 9. júla 2014 bolo doručené najvyššiemu súdu doplnenie sťažnosti o ďalšie dôkazy preukazujúce obavy sťažovateľa zo zákazu mučenia a z porušenia spravodlivého procesu v prípade vydania do Ruskej federácie,

- 14. júla 2014 najvyšší súd na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 6 Tost 37/2013, ktorým opätovne zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie (doručené sťažovateľovi 15. augusta 2014, obhajcovi Mgr. Lukášovi Opettovi, PhD., 22. augusta 2014, krajskej prokuratúre 11. augusta 2014),

- 2. septembra 2014 bol predmetný spisový materiál zaslaný ministerstvu spravodlivosti na rozhodnutie podľa § 510 Trestného poriadku,

- 13. novembra 2014 bol predmetný spisový materiál vrátený z ministerstva spravodlivosti krajskému súdu z dôvodu vydania predbežného opatrenia ESĽP 19. júna 2012, ktoré zakazuje Slovenskej republike vydať sťažovateľa na trestné stíhanie

do Ruskej federácie, a táto skutočnosť bráni ministerstvu spravodlivosti postupovať podľa § 510 Trestného poriadku,

- 25. novembra 2014 ústavný súd svojím uznesením č. k. III. ÚS 689/2014-14 odmietol ďalšiu ústavnú sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 37/2013 zo 14. júla 2014, ktorým opätovne zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie,

- 24. marca 2016 ESLP svojím rozsudkom A. Y. proti Slovenskej republike č. 37146/12 zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu ústavného súdu č. k. III. ÚS 689/2014-14 z 25. novembra 2014,

- 24. januára 2018 bola krajskému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z vydávacej väzby,

- 24. januára 2018 predseda senátu krajského súdu pokynom uložil doručiť podanú žiadosť o prepustenie z vydávacej väzby na vyjadrenie krajskej prokuratúry,

- 7. februára 2018 ministerka spravodlivosti svojím rozhodnutím č. 2984/2016/83/K09/IG povolila vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie na trestné stíhanie,

- 14. februára 2018 bola krajskému súdu doručená písomná informácia obhajcu sťažovateľa o podaní ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/Ig zo 7. februára 2018,

- 19. marca 2018 predseda senátu krajského súdu vydal príkaz na premiestnenie sťažovateľa na ďalší výkon väzby, teda rozhodol o jeho premiestnení z Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica do Ústavu na výkon väzby Bratislava, a zároveň ďalším príkazom rozhodol o prepustení sťažovateľa z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k jeho vydaniu orgánom Ruskej federácie, s tým, že sťažovateľa 23. marca 2018 v čase o 7.30 h prevezme Útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru,

- 22. marca 2018 predseda senátu krajského súdu zrušil príkaz na premiestnenie sťažovateľa na ďalší výkon väzby, teda na premiestnenie sťažovateľa z Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica do Ústavu na výkon väzby Bratislava,

- krajský súd na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie č. k. 3 Ntc 1/2011-1130 z 29. marca 2018, ktorým zamietol sťažovateľom podanú žiadosť o prepustenie z vydávacej

väzby (doručené sťažovateľovi 12. apríla 2018, obhajcovi 13. apríla 2018 a krajskej prokuratúre 10. apríla 2018),

- 21. marca 2018 ústavný súd svojím uznesením č. k. III. ÚS 129/2018-73 prijal podanú ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru rozhodnutím ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018, ktorým povolila vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie na trestné stíhanie, na ďalšie konanie a zároveň odložil jeho vykonateľnosť do právoplatnosti rozhodnutia o podanej ústavnej sťažnosti,

- 26. apríla 2018 bol spisový materiál predložený najvyššiemu súdu na konanie o sťažnosti,

- 30. apríla 2018 najvyšší súd na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 4 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018, ktorým zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Ntc 1/2011-1130 z 29. marca 2018, ktorým zamietol sťažovateľom podanú žiadosť o prepustenie z vydávacej väzby (doručené sťažovateľovi 17. mája 2018, obhajcovi 21. mája 2018, krajskej prokuratúre 16. mája 2018, ministerstvu spravodlivosti 17. mája 2018 a Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica 17. mája 2018),

- 2. mája 2018 ústavný súd svojím nálezom č. k. III. ÚS 129/2018-179 nevyhovел sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018, ktorým povolila vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie na trestné stíhanie,

- 21. júna 2018 bolo krajskému súdu doručené podanie obhajcu sťažovateľa o vydaní neodkladného opatrenia Výborom Organizácie spojených národov pre ľudské práva z 15. júna 2018 brániaceho vydaniu sťažovateľa do Ruskej federácie,

- 11. júla 2018 bola krajskému súdu doručená písomná správa z ministerstva spravodlivosti o tom, že nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/2018-179 z 2. mája 2018 nadobudol 2. júla 2018 právoplatnosť,

- 12. júla 2018 predseda senátu krajského súdu príkazom podľa § 506 ods. 3 Trestného poriadku prepustil sťažovateľa z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k jeho vydaniu orgánom Ruskej federácie, s tým, že sťažovateľa 17. júla 2018 v čase o 14.00 h prevezme Útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru,

- 18. júla 2018 bolo krajskému súdu doručené faxové podanie z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru, Národnej ústredne Interpol o tom, že sťažovateľ bol 17. júla 2018 v čase o 17.15 h odovzdaný na Letisku M. R. Štefánika príslušníkom polície Ruskej federácie.

VI.

Posúdenie veci ústavným súdom

VI.1 Posúdenie námietky sťažovateľa o nedodržaní zákonnej lehoty vyplývajúcej z § 506 ods. 3 Trestného poriadku

18. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie v prvom rade napadol nedodržanie zákonnej lehoty vyplývajúcej z § 506 ods. 3 Trestného zákona, v rámci ktorej mal byť do jej uplynutia 8. apríla 2018 (najneskôr však v šesťdesiaty deň po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny) v kontexte rozhodnutia ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 vydaný do Ruskej federácie alebo prepustený na slobodu.

18.1 Proti rozhodnutiu ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 sa sťažovateľ bránil podaním ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 9. februára 2018), o ktorej rozhodol ústavný súd svojím uznesením č. k. III. ÚS 129/2018-73 z 21. marca 2018 tak, že v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a v bode 2 výroku rozhodnutia odložil vykonateľnosť rozhodnutia ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 do právoplatnosti rozhodnutia o ústavnej sťažnosti podanej v tejto veci. V bode 3 výroku rozhodnutia ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol. Sám sťažovateľ už v záhlaví podanej ústavnej sťažnosti, o to viac v jej texte naliehal: *„Extradičné konanie – hrozí vydanie v najbližších dňoch, Návrh na vydanie dočasného opatrenia – odklad vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z.z., Prosíme vybaviť prednostne podľa § 26 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z.“* V naznačených súvislostiach je potrebné skonštatovať, že odkladu vykonateľnosti rozhodnutia ministerky spravodlivosti

č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 sa sťažovateľ domáhal sám, konajúc tak v obave pred svojím vydaním a s cieľom vydaniu zabrániť. Keďže v súčasnom konaní o jeho ďalšej ústavnej sťažnosti práve túto skutočnosť (odkladanie výkonu rozhodnutia) teraz sám sťažovateľ napáda a spochybňuje, z pohľadu ústavného súdu sa javí takéto správanie sťažovateľa ako účelové.

18.2 Podľa § 52 ods. 2 v tom čase účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov mohol ústavný súd na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak toto bolo v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti. V zmysle tohto oprávnenia ústavný súd v zmysle citovanej zákonnej úpravy uložil orgánu verejnej moci, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva alebo slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uložil, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom. Ústavný súd teda uplatnil svoju právomoc práve z dôvodu mimoriadnych okolností predmetnej právnej veci sťažovateľa a z hľadiska dôslednej a efektívnej ochrany jeho označených základných práv a samotný sťažovateľ ústavný súd na uplatnenie tejto právomoci vyzval. O to viac teraz predostreté argumentácie sťažovateľa ústavnému súdu pripadajú tiež ako antagonistické a tendenčné (keď samotné „nevydanie“ na stíhanie a „čakanie“ na rozhodnutie v azylovom procese bolo práve v prospech sťažovateľa).

18.3 Ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 171/05 z 27. februára 2008 konštatoval, že „Základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu.“.

18.4 V ďalšom svojom náleze sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008 ústavný súd tiež uviedol: „Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide

vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu.“

18.5 Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už stabilne pripomína, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014).

18.6 K výkladovým otázkam sa vyjadruje aj komentár k ústave, ktorý okrem iného uvádza: „Základom výkladu práva v právnom štáte je zdravý rozum. To rovnakou mierou platí pre výklad právneho poriadku, ako aj pre výklad ústavy. Nezlučiteľné s princípmi právneho štátu sú na Slovensku často frekventované výklady o medzerách v práve a rôzne iné účelovo konštruované výklady, ktoré v rozpore so zdravým rozumom vytvárajú varianty právnej úpravy v konečnom dôsledku smerujúce k „preukázaniu“ nemožnosti uplatniť právnu normu.“ (DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 131.).

18.7 Nad rámec uvedeného ústavný súd v širších súvislostiach podporne poukazuje tiež na svoju ďalšiu judikatúru týkajúcu sa porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyjadrením v podmienkach obmedzenia osobnej slobody je čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, podľa ktorej nečinnosť súdu v dôsledku existencie odôvodnenej prekážky jeho postupu, ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prieťahy v súdnom konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, I. ÚS 78/02, I. ÚS 697/2013). Taktiež zodpovednosti za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkov konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

18.8 Aplikujúc už prezentované východiská a rozhodovaciu prax ústavného súdu a vychádzajúc zo skutkových okolností sťažovateľovej právnej veci, ústavný súd uzatvára, že odložením vykonateľnosti rozhodnutia ministerky spravodlivosti

č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018 uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/2019-73 z 21. marca 2018, nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, ako aj čl. 9 ods. 1 paktu, keďže plynutie zákonných lehôt bolo od právoplatnosti uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/2018-73 z 21. marca 2018 až do právoplatnosti samotného nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/2018-179 z 2. mája 2018 (právoplatnosť 29. júna 2018) prerušené, resp. zákonná lehota 60 dní v tomto čase neplynula. Prerušenie plynutia lehoty bolo dôsledkom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci, pričom ak bolo primárne plynutie zákonnej lehoty prerušené, nemohlo sekundárne dôjsť ani k jej prekročeniu v zmysle zákonného obmedzenia, a teda ani k porušeniu sťažovateľom označených základných práv a slobôd.

VI.2 Posúdenie námietky sťažovateľa o primeranosti celkovej dĺžky vydávacej väzby v kontexte zamietnutia jeho žiadosti o prepustenie z vydávacej väzby

19. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vo vzťahu k porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 paktu namietal, že najvyšší súd sa pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z vydávacej väzby nezaoberal celkovou dobou, ktorú strávil vo vydávacej väzbe, a teda „(i) či sa na sťažovateľa vzťahuje ustanovenie § 506 ods. 3 Trestného poriadku a (ii) či bola extradícia sťažovateľa vedená primerane rýchlo a s náležitou starostlivosťou.“

19.1 Pri skúmaní primeranosti celkovej dĺžky vydávacej väzby sa ústavný súd v rámci svojho prieskumu pre porovnanie inšpiroval nielen samotnou judikatúrou ESLP (pozri predovšetkým body 15.1 – 15.4 tohto odôvodnenia), ale tiež právnou úpravou Spolkovej republiky Nemecko obsiahnutou v zákone o medzinárodnej pomoci v trestných veciach. Tento zákon sa týka predovšetkým vydania v prípadoch, ktoré nie sú upravené medzinárodnými zmluvami, aplikuje sa však aj na vydávanie v rámci krajín Európskej únie. Trvanie vydávacej väzby síce obdobne ako u nás nie je v zákone o medzinárodnej pomoci v trestných veciach výslovne obmedzené, uplatňuje sa tu však požiadavka, aby vydávacie konanie prebiehalo podľa možnosti čo najrýchlejšie, pričom dĺžka vydávacej väzby má byť

len v rozsahu, ktorý je nevyhnutný a primeraný, t. j. má splňať požiadavku proporcionality. Ide tu o realizáciu ústavného práva na osobnú slobodu, ktorá sa v zákonnej úprave prejavuje v existencii viacerých procesných záruk, ktoré poskytujú vydávanej osobe možnosť brániť sa proti neprimerane dlhej vydávacej väzbe. Dotknutá osoba má možnosť napadnúť na súde rozhodnutie o vzatí do väzby vo vydávacom konaní, resp. napadnúť dôvodnosť trvania väzby. Tieto procesné prostriedky možno uplatniť kedykoľvek počas vydávacieho konania, pričom možno namietat' aj samotnú dĺžku väzby.

19.2 Z judikatúry Spolkového ústavného súdu Nemecka týkajúcej sa v súčasnosti už zrušenej právnej úpravy vydávacej väzby, ktorá však bola v podstate identická so súčasnou právnou úpravou, vyplýva, že absencia výslovného obmedzenia dĺžky trvania väzby vo vydávacom konaní v príslušných zákonných ustanoveniach nie je v rozpore s ústavou. Vo svojich rozhodnutiach však súd zároveň zopakoval, že vydávacie konanie má prebiehať čo najrýchlejšie a dĺžka vydávacej väzby musí zodpovedať princípu proporcionality (napr. BVerfGE 61, 28 <32 et seq.>; rozhodnutie vo veci sp. zn. 2 BvR 898/99). V tejto súvislosti tiež zdôraznil význam procesných záruk vo vydávacom konaní z hľadiska ochrany ústavou zaručených práv. Ústavné štandardy ochrany práv vyžadujú, aby bola vo vydávacom konaní nastolená primeraná rovnováha medzi základným právom na osobnú slobodu a záujmom na efektívnom výkone právnej pomoci, resp. na riadnom výkone súdnej moci v trestných veciach. Súd pritom uznáva, že vzhľadom na rôznosť situácií, ktoré môžu nastať v priebehu vydávacieho konania vrátane potreby komplexného a podrobného preskúmania okolností každej veci, nie je možné obmedziť trvanie väzby presnými hranicami. Na druhej strane však väzba nesmie trvať dlhšie, ako je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.

19.3 V prípadoch, ak vydávacia väzba trvá dlhšie, ako možno zvyčajne očakávať, musí byť každé zdržanie, ktoré má za následok predĺženie väzby, odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré majú priamu súvislosť so samotným vydávacím konaním. Závažnosť obvinení a hroziace trestnoprávne sankcie je vždy potrebné vziať do úvahy, tieto však bez ďalšieho nemôžu odôvodňovať trvanie väzby. Do úvahy treba zobrať hlavne skutočnosť, či je dĺžka trvania väzby primeraná zložitosti predmetného vydávacieho konania a či je možné zdržanie v konaní pripísať na vrub vnútroštátnym alebo zahraničným orgánom alebo na vrub vydávanej osobe. Uvedené úvahy viedli Spolkový ústavný súd Nemecka vo veci vedenej pod sp. zn. 2 BvR 155/061 k záveru, že napriek dlhšie trvajúcej

vydávacej väzbe (20 mesiacov) nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa, ktorému hrozil trest odňatia slobody v rozsahu 12 rokov, keďže predmetná vec si vyžadovala komplexné a podrobné prešetrenie okolností prípadu, okrem toho boli zdržania v konaní spôsobené aj samotným sťažovateľom v dôsledku jeho oneskorených a neúplných podaní. Príslušné vnútroštátne a zahraničné orgány pritom konali vo veci bez zbytočných prietáhov. V inej veci však Spolkový ústavný súd Nemecka rozhodol o porušení práva sťažovateľa, ktorý bol v zahraničí obvinený z dvoch trestných činov vraždy. Vo veci tohto sťažovateľa považoval vydávaciu väzbu v rozsahu dlhšom ako 14 mesiacov za neprimeranú, keďže domáce aj zahraničné orgány nepostupovali v konaní tak, aby zabezpečili včasné ukončenie vydávacieho konania, a ich pomalý a neefektívny postup bol hlavným dôvodom prietáhov, zatiaľ čo vydávaná osoba k predĺženiu konania nijako neprispela. Napokon vo veci vedenej pod sp. zn. 2 BvR 264/083 rozhodol Spolkový ústavný súd Nemecka vo vzťahu k sťažovateľovi, ktorý bol v tom čase vo vydávacej väzbe po dobu jedného roka, že konanie pred ESLP týkajúce sa sťažovateľa samo osebe nemôže ospravedlniť úplnú nečinnosť vnútroštátnych orgánov a že primeranosť trvania väzby musí byť aj v týchto okolnostiach pravidelne preskúmaná. V danom prípade tak došlo k porušeniu princípu primeranosti trvania väzby.

20. V tejto ústavným súdom preskúmanej veci bol sťažovateľ [REDAKOVANÉ] obmedzený na osobnej slobode z dôvodu jeho vzatia najprv do predbežnej väzby uznesením krajského súdu č. k. 3 Ntc 1/2011-22 z 21. januára 2011 a následne do vydávacej väzby uznesením krajského súdu č. k. 3 Ntc 1/2011-204 z 1. marca 2011. Vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby predchádzala žiadosť justičných orgánov Ruskej federácie o jeho vydanie z dôvodu potreby jeho trestného stíhania pre závažnú násilnú trestnú činnosť. Na žiadosť Ruskej federácie nadviazovalo aj uznesenie krajského súdu č. k. 3 Ntc 1/2011-335 z 27. marca 2012 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Tost 19/2012-645 z 12. júna 2012 o prípustnosti vydania sťažovateľa do Ruskej federácie na jeho trestné stíhanie. Je teda možné skonštatovať, že obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa bolo odôvodnené konaním o jeho vydaní a z dôvodu potreby zabezpečenia jeho dostupnosti pre toto konanie. Zásah do osobnej slobody sťažovateľa tak nepochybne smeroval k naplneniu cieľa – jeho vydaniu na trestné stíhanie do Ruskej

federácie a zároveň medzi jeho obmedzením osobnej slobody a sledovaným cieľom na základe záväzku Slovenskej republiky vyplývajúceho z bilaterálnej medzinárodnej zmluvy bola aj reálna príčinná súvislosť.

20.1 Ústavný súd ústavnoprávny problém medzi obmedzením osobnej slobody sťažovateľa jeho vzatím do vydávacej väzby a sledovaným cieľom, ktorým malo byť vydanie do cudziny na trestné stíhanie, nenachádza. Obmedzenie osobnej slobody bolo prostriedkom zabezpečenia fyzickej prítomnosti sťažovateľa pri tomto konaní, a to zohľadnením závažnej trestnej činnosti, pre ktorú je na území Ruskej federácie stíhaný. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že rozhodnutie o otázke väzobného stíhania sťažovateľa z dôvodu vedeného extradičného konania alebo jeho ponechania na slobode patrí do roviny zákonnej, a nie ústavnej, pretože prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny *iura novit curia* (všeobecný súd pozná právo). Je teda v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony a ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

20.2 Ústavný súd konštatuje, že vo veci konajúce súdy pristúpili *a priori* k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa väzbou, a to predovšetkým z dôvodu mimoriadne závažnej, v podmienkach demokratickej spoločnosti až extrémne závažnej trestnej činnosti (majúc na mysli trestný čin terorizmu), pre ktorú je sťažovateľ v dožadujúcej krajine stíhaný a za spáchanie ktorej mu v prípade uznania viny hrozí uloženie mimoriadneho trestu odňatia slobody na doživotie. Zároveň z dôvodu zabezpečenia jeho fyzickej prítomnosti pri vydávacom konaní ide o legitímny postup smerujúci k zabezpečeniu úspešnosti vydávacieho procesu v maximálne možnej miere. V počiatkových štádiách plynutia vydávacej väzby možno považovať postup orgánov verejnej moci v extradičnom konaní za plynulý. Ide o obdobie od predvedenia sťažovateľa 20. januára 2011, následné rozhodovanie kompetentných orgánov verejnej moci o predbežnej a vydávacej väzbe vrátane doby doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2012 z 12. júna 2012 o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení jeho vydania do Ruskej federácie (sťažovateľovi doručené 6. júla 2012 a jeho právnemu zástupcovi 23. júla 2012).

20.3 Čo sa týka ďalšieho štádia plynutia vydávacej väzby, ústavný súd svojím nálezom č. k. III. ÚS 388/2012-68 z 2. októbra 2013 vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a podľa čl. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2012 z 12. júna 2012, ktoré zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na nové konanie. Najvyššiemu súdu trvalo osem mesiacov (v období od 21. novembra 2013 do 14. júla 2014), kým vec opätovne na neverejnom zasadnutí prejednal a prijal uznesenie sp. zn. 6 Tost 37/2013 zo 14. júla 2014, ktorým opätovne zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Ruskej federácie. Tento postup najvyššieho súdu by mohol byť ústavným súdom považovaný za časovo neprimeraný a s poukazom na obsah nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 388/2012-68 z 2. októbra 2013 postup najvyššieho súdu v čase od 12. júla 2012 do 21. novembra 2013 v dôsledku zrušenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2012 z 12. júna 2012 ústavným súdom pre nedostatky v skutkových zisteniach a dokazovaní by mohol byť navyše považovaný aj za neefektívny. Takýto postup najvyššieho súdu v období od júla 2012 do júla 2014 by za iných okolností zjavne nespĺňal nastolenú požiadavku plynulosti priebehu extradičného konania, v rámci ktorej je vydávacia väzba opodstatnená plynulým postupom orgánov verejnej moci vo vydávacom konaní, pričom cieľ tohto konania sa z časového, ako aj materiálneho hľadiska nejaví ako nedosiahnuteľný.

20.4 Ďalšou skutočnosťou majúcou podstatný vplyv na priebeh vydávacieho konania bolo vydanie predbežného opatrenia ESLP, ktoré platilo od 19. júna 2012 do 24. marca 2016. Platnosť predbežného opatrenia ESLP bola v zmysle predostretých stanovísk prekážkou vydania sťažovateľa z materiálneho hľadiska. Na tomto mieste je potrebné poukázať na plnenie podmienky plynulého postupu orgánov verejnej moci vo vydávacom konaní, ktorým v tomto prípade bránila objektívna a odôvodnená skutočnosť, ktorou je vydanie predbežného opatrenia ESLP na návrh sťažovateľa. S odkazom na akceptovanú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej nečinnosť súdu v dôsledku existencie odôvodnenej prekážky jeho postupu, ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, I. ÚS 78/02, I. ÚS 697/2013), platnosť predbežného opatrenia ESLP v čase od 19. júna 2012 do 24. marca 2016 konzumovala ústavným súdom v predchádzajúcom bode odôvodnenia

konštatovanú neefektívnu činnosť najvyššieho súdu v čase od 12. júla 2012 do 21. novembra 2013 (vrátane nečinnosti najvyššieho súdu v čase od 21. novembra 2013 do 14. júla 2014, keď najvyšší súd potreboval až dobu ôsmich mesiacov na to, aby pristúpil k opätovnému prejednaniu sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Ntc 1/2011 z 27. marca 2012 o povolení jeho vydania), ako aj v nasledujúcom období až do 14. júla 2014, keď najvyšší súd na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie sp. zn. 6 Tost 37/2013 zo 14. júla 2014, a napokon až do 2. septembra 2014, keď bol spisový materiál predložený ministerstvu spravodlivosti na rozhodnutie podľa § 510 Trestného poriadku. Tento záver nachádza svoje opodstatnenie aj pri zohľadnení postupu samotnej ministerky spravodlivosti, ktorá počas platnosti predbežného opatrenia ESLP tiež nemohla povoliť vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie (v konfrontácii s jej neskorším pozitívnym rozhodnutím), teda v období po 2. septembri 2014 až do 24. marca 2016. Ústavný súd akcentuje, že túto situáciu privodil svojou procesnou aktivitou samotný sťažovateľ. Nebyť tejto aktivity (ktorej legitimitu ale ústavný súd v žiadnom prípade nespochybňuje), mohlo byť o otázke jeho vydania v konfrontácii s dĺžkou vydávacej väzby rozhodnuté omnoho skôr. Aj v tomto štádiu v dôsledku existencie odôvodnenej prekážky postupu v konaní, nemožnosť konať nie je možné pričítať na vrub vo veci vydania konajúcim orgánom. Navyše pre objektivitu nemožno opomenúť, že táto situácia v danom čase vyhovovala aj samotnému sťažovateľovi, ktorý sa využitím všetkých jemu dostupných legálnych prostriedkov bránil svojmu vydaniu do Ruskej federácie.

20.5 Otáznym je ďalšie obdobie v rozmedzí od 24. marca 2016 do 24. januára 2018, počas ktorého ministerka spravodlivosti zrejme nekonala, pretože až svojím rozhodnutím č. 2984/2016/83/K09/Ig zo 7. februára 2018 povolila vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie, pričom impulzom na ďalšie konanie vo veci bola pravdepodobne až sťažovateľom podaná žiadosť o prepustenie z vydávacej väzby, ktorú 24. januára 2018 doručil krajskému súdu. Čo sa týka vedeného azylového konania, ktoré malo tvoriť prekážku vydania sťažovateľa po 24. marci 2016, je potrebné poukázať na vyjadrenie samotného sťažovateľa, ktorý k tejto otázke poukázal na nekonzistentné postoje ministerstva spravodlivosti, keď „... v inom konaní pred ústavným súdom ministerstvo spravodlivosti tvrdilo, že azylové konanie sťažovateľa netvorí v jeho veci prekážku vydania (príloha č. 1) a za pravdu mu dal aj ústavný súd (nález sp. zn. III. ÚS 129/2018-179 zo dňa

02.05.2018). Prístup ministerstva, keď v konaní vo veci rozhodnutia o povolení vydania tvrdí, že naň nemá vplyv azylové konanie a v konaní o posudzovaní primeranosti dĺžky väzby tvrdí, že azylové konanie malo mať vplyv na rozhodovanie o povolení vydania, považujeme za účelovú. Sme toho názoru, že za súčasť extradičného konania možno považovať len také konania, ktorých ukončenie je zo zákona nevyhnutné pred povolením vydania sťažovateľa. Teda také konania, ktorých priebeh mohol tvoriť prekážku vydania. Azylové konanie sťažovateľa pod takéto vymedzenie nespadá v súlade s rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 129/2018 zo dňa 02.05.2018 a predloženou argumentáciou ministerstva.“. Z uvedeného je teda zrejmé, že žiadna známa objektívna skutočnosť nebránila ministerke spravodlivosti, aby v čase od 24. marca 2016 (dokedy platilo predbežné opatrenie ESLP) rozhodla o povolení vydania sťažovateľa do Ruskej federácie. Uvedený záver napokon vychádza z jej neskoršieho pozitívneho rozhodnutia v predmetnej veci.

VII.

Závery ústavného súdu

21. S poukazom na zistenia ústavného súdu a na postup samotnej ministerky spravodlivosti (resp. jej ničím neodôvodnenú pasivitu) v konkrétnom období od 24. marca 2016 do 24. januára 2018 musí ústavný súd nevyhnutne hľadať odpoveď na otázku, aká mala byť adekvátna reakcia najvyššieho súdu, rozhodujúc v sťažnostnom konaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Ntc 1/2011-1130 z 29. marca 2018, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby. Samotný najvyšší súd si bol síce vedomý imperatívu vyplývajúceho z judikatúry ESLP, čo vyplýva z jeho konštatácie, že „Ak sa však extradičné konanie nevedie s primeranou rýchlosťou, zaniká aj zákonnosť vydávacej väzby.“ (bližšie body 15 a 17 tohto odôvodnenia), ale zároveň túto otázku uzavrel konštatovaním, že „Napriek tomu, že vydávacia väzba trvá viac ako 7 rokov vzhľadom na všetky pre prípad sa vzťahujúce skutočnosti, rozsah rozhodovania či už ústavným súdom, ako aj ESLP, nie je možné konštatovať, že sa extradičné konanie nevedie s primeranou rýchlosťou.“.

22. Podľa názoru ústavného súdu je neprehliadnuteľným obdobím nečinnosti v extradičnom konaní, ktoré už nebolo možné ospravedlniť žiadnym objektívne sa vyskytujúcim dôvodom a za ktoré nesie plnú zodpovednosť ministerka spravodlivosti, obdobie od 24. marca 2016 do 24. januára 2018 (bližšie pozri bod 20.5 odôvodnenia tohto nálezu). Na druhej strane je však potrebné akcentovať účel extradičného konania a od neho sa odvíjajúcej vydávacej väzby, ktorej účelom je zabezpečenie prítomnosti vydávanej osoby pre toto konanie navyše za absencie jej nahradenia prostriedkami vyplývajúcimi z § 80 a nasl. Trestného poriadku.

Váženie dvoch vzájomne si konkurujúcich záujmov

23. Proti sebe tak na jednej strane stojí verejný záujem na vydaní sťažovateľa do Ruskej federácie a od tohto účelu sa odvíjajúca vydávacia väzba, v ktorej je držaný z dôvodu naplnenia tohto účelu, a na druhej strane záujem na ochrane základných práv a slobôd a tiež ústavným súdom judikovaný imperatív o povinnosti všetkých orgánov verejnej moci v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a aj medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 200/07, IV. ÚS 209/07, IV. ÚS 95/08). V ústavnoprávnej rovine nevyhnutne potom dochádza ku konfrontácii medzi verejným záujmom na jednej strane a základným ľudským právom sťažovateľa chrániacim navyše veľmi citlivú a cennú ľudskoprávnu kategóriu, akou osobná sloboda nepochybne je, na strane druhej.

23.1 Kritérium proporcionality aplikované pri posudzovaní zásahov do základných práv a slobôd vyžaduje adekvátne váženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov. V prípade sťažovateľa ide o ochranu jeho práva na osobnú slobodu, ktorej obsahovým vyjadrením je čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru a čl. 9 ods. 1 paktu, a verejný záujem na jeho vydaní. Sťažovateľ nepochybne zotráva na preferencii svojho práva na osobnú slobodu, a to za všetkých okolností, odhliadnuc od frekvencie využívania prostriedkov nápravy, ktorými sa snažil čo najviac zbrzdiť, ba až zmariť svoje vydanie do cudziny, a svojho skutočného preferenčného záujmu na tomto ciele.

23.2 Ústavný súd vedomý si vzniknutej konfrontácie preto pristúpil s ohľadom na stupeň ochrany poskytovaný právnym poriadkom k vertikálnemu vyvažovaniu princípov, ktoré má poskytnúť odpoveď, ktoré princípy budú mať prednosť pred inými, ak je ľudské právo nie celkom chránené z dôvodu zároveň signalizovanej a aj zistenej potreby vyvážiť toto právo s verejným záujmom (k tomu bližšie pozri: BARAK, A. *Sudca v demokracii* – v edícii A. Brörtl, P. Holländer. Bratislava : Kalligram, 2016, s. 228 – 244.).

23.3 V prvom rade judikatúra ESLP, ako aj zákonná úprava podľa Trestného poriadku už pri samotnom rozhodovaní o vydávacej väzbe vyžadujú, aby extradičné konanie prebiehalo, teda aby sa viedlo konanie o vydaní, pričom vydávacia väzba je jeho sekundárnym dôsledkom (majúc na mysli žiadosť príslušného orgánu cudzieho štátu, prípustnosť vydania, predchádzajúcu predbežnú väzbu...). V ďalšom je potrebné poukázať na skutočnosť, že judikatúra ESLP nepovažuje neobmedzenú dĺžku vydávacej väzby za ľudskoprávne toxický problém. Pozornosť ale upriamuje na to, aby sa v extradičnom konaní postupovalo plynulo a aby boli v rámci legislatívnej úpravy zabezpečené možnosti preskúmať samotnú dĺžku trvania extradičnej väzby, a teda aj opodstatnenosť jej ďalšieho trvania, či už *ex offico*, alebo na podklade dostupného prostriedku nápravy, ktorým je v podmienkach Slovenskej republiky podanie žiadosti o prepustenie z vydávacej väzby. Legislatívna úprava vydávacej väzby v podmienkach Trestného poriadku umožňovala sťažovateľovi žiadať o preskúmanie opodstatnenosti dĺžky jej trvania pomocou inštitútu žiadosti o prepustenie z vydávacej väzby, čo sťažovateľ aj využil, ale až 24. januára 2018, pričom mal a mohol žiadať o preskúmanie dĺžky trvania vydávacej väzby už v roku 2016, napríklad práve z dôvodu zániku platnosti predbežného opatrenia ESLP. Navyše v priebehu vedeného extradičného konania, ktorého sekundárnym prejavom bolo držanie sťažovateľa vo väzbe, to bol práve sťažovateľ, ktorý sa výraznou mierou sám pričínal o jej predĺženie až na dobu siedmich rokov, keďže veľmi dôsledne, ale tiež legitímne využil všetky dostupné prostriedky, ktorými bolo možné „*lege artis*“ oddialiť svoje vydanie. Ako príklad je možné v tejto súvislosti opätovne pripomenúť dobu platnosti predbežného opatrenia ESLP v čase od 19. júna 2012 do 24. marca 2016, teda dobu v trvaní troch rokov a deviatich mesiacov, ďalej je možné poukázať na niekoľkonásobné využitie inštitútu ústavnej sťažnosti, osobitne aj proti rozhodnutiu ministerky spravodlivosti č. 2984/2016/83/K09/IG zo 7. februára 2018, o ktorej rozhodol ústavný súd svojím uznesením č. k. III. ÚS 129/2018-73 z 21. marca 2018

okrem iného aj odložením vykonateľnosti tohto rozhodnutia do právoplatnosti rozhodnutia o ústavnej sťažnosti, k čomu došlo uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 129/2018-179 z 2. mája 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2018, čím sa v konečnom dôsledku opäť predĺžilo vedené extradičné konanie a následne aj vydávacia väzba o dobu piatich mesiacov. Naostatok Výbor Organizácie spojených národov pre ľudské práva, na ktorý sa sťažovateľ obrátil, predbežným opatrením odložil vydanie sťažovateľa do Ruskej federácie.

23.4 S ohľadom na túto predostretú procesnú aktivitu sťažovateľa, ako aj zohľadnením tej skutočnosti, že odkladanie jeho vydania výsostne korešpondovalo s jeho vtedajším záujmom, je zo strany sťažovateľa v tomto štádiu pri podaní ústavnej sťažnosti minimálne nekorektné spochybňovať samotnú dĺžku vydávacej väzby z tých istých dôvodov, ktoré mu boli predtým na prospech. Bol to práve sťažovateľ, ktorý sa na celkovej dĺžke vydávacej väzby frekvenciou využívania opravných prostriedkov podieľal. Samozrejme, že ústavný súd nespochybňuje legitímne právo sťažovateľa brániť sa proti rozhodnutiam orgánov verejnej moci, no na druhej strane je samoučelné namietat' následné časové hľadisko potrebné k rozhodnutiu o nich, ba dokonca ich postup až paralyzovať napríklad docielením vydania predbežného opatrenia ESLP, ktoré bolo mimochodom zrušené rozsudkom ESLP vo veci A. Y. proti Slovenskej republike č. 37146/12 z 24. marca 2016, ktorým ESLP zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu ústavného súdu č. k. III. ÚS 689/2014-14 z 25. novembra 2014.

24. Ústavný súd musí konštatovať, že pri už spomínanej potrebe vertikálneho vyvažovania princípov nemožno legitímne aktivity sťažovateľa v danom čase celého procesu spochybnit'. Na druhej strane, najmä vzhľadom na nespochybniteľný prospech, ktorý v reálnom čase sťažovateľovi (najmä pre jeho aktuálne potreby a záujmy v rámci azylového konania a s tým spojenú potrebu dosiahnuť jeho hlavný cieľ „nevydania“ do Ruskej federácie) uvedené legitímne prostriedky jeho ochrany poskytovali, čím boli považované za istú výhodu, s prihliadnutím na samotné okolnosti veci a správanie sťažovateľa v „inom“ (nasledujúcom) období potom tie isté ním uplatnené prostriedky vrátane s nimi súvisiacich právnych dôsledkov sa zo dňa na deň nemôžu stať pre tú istú osobu príťažou s proklamovaným následkom porušenia práve tých práv (vrátane základného práva na osobnú slobodu a súvisiacich práv), o ktoré postupom sťažovateľa

v predchádzajúcich obdobiach išlo. Z uvedeného vyplýva, že samotný sťažovateľ svojím postupom a aktivitou v celom konaní, „váhu“ svojho základného práva na osobnú slobodu na váhach posudzovania vo vzťahu k preferencii verejného záujmu v záverečnej (argumentačnej) fáze vydávacieho konania pomyselne oslabil, keď napr. v inom konaní pred ústavným súdom v jeho veci prezentoval (síce v súvislosti s jeho obavou pred vydaním, ale predsa) svoje dlhodobé obmedzenie osobnej slobody väzbou dokonca ako „dobrovoľné“. Urobil tak prostredníctvom svojho právneho zástupcu na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom, kde okrem iného uviedol: „... sťažovateľ sa nachádza v extradičnej väzbe od 21.1.2011, t. j. 2649 dní (viac ako sedem rokov), pričom sťažovateľ je 23 hodín v cele a na jednu hodinu denne ju opúšťa bez možnosti kontaktu s inými osobami; namiesto toho, aby akceptoval vydanie (kde aj v prípade uznania viny mohol mať značnú časť trestu už odpykanú), dlhodobé dobrovoľné zotrúvanie vo väzbe za takýchto podmienok svedčí o reálnosti obáv sťažovateľa z návratu;“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 129/2018 z 2. mája 2018, s. 6 – 7, bod 10).

24.1 Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z vydávacej väzby sa extradičné konanie nachádzalo vo svojej záverečnej fáze a ostávalo už posledných maximálne 60 dní trvania jeho vydávacej väzby, v rámci uvedenej doby (aj s ohľadom na závery uvedené v bode 24 tohto odôvodnenia) preferencia základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu na váhach vertikálneho vyvažovania ustúpila verejnému záujmu na jeho vydaní, a to s ohľadom na:

a) riziko zmarenia účelu samotného vydávacieho konania,

b) nemožnosť nahradenia vydávacej väzby použitím inštitútov „vnútroštátnej väzby“ podľa § 80 a nasl. Trestného poriadku, teda nemožnosť nahradenia vydávacej väzby inými miernejšími prostriedkami, ako tomu je pri väzbe podľa § 71 a nasl. Trestného poriadku, s čím by bol v prípade prepustenia na slobodu v danom štádiu konania spojený následok teoretickej, ba až iluzórnej možnosti realizovať jeho vydanie,

c) nielen dostupnosť, ale aj aktívne využitie všetkých prostriedkov nápravy, ktorými sťažovateľ mal a mohol namietat' a spochybňovať svoje vydanie do Ruskej federácie, teda sa brániť proti svojmu vydaniu,

d) materiálne hľadisko namietaného porušenia označených práv spočívajúce v samotnom záujme sťažovateľa na odklade jeho vydania, čoho sekundárnym prejavom/dôsledkom bolo aj predĺženie lehoty trvania vydávacej väzby.

24.2 Tento sumár faktorov (aj pri zohľadnení ich početnosti a ústavným súdom judikovaného materiálneho pohľadu na právny štát) v závere svedčí v prospech preferencie verejného záujmu na vydaní sťažovateľa pred záujmom na ochrane jeho základného práva na osobnú slobodu, a to aj napriek ústavným súdom (na rozdiel od záverov najvyššieho súdu) judikovanému záveru o neprimerane dlhom čase zaznamenanom v postupe ministerky spravodlivosti v extradičnom konaní s dôsledkom predĺženia lehoty trvania vydávacej väzby. Kritériom rozhodovania ústavného súdu tak bola najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 24/07, III. ÚS 217/09, III. ÚS 522/2011).

24.3 *Nota bene* sa už ústavný súd k výkladu právnych predpisov a z nich plynúcich inštitútov vyjadril tak, že ich nemožno interpretovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (III. ÚS 341/2007, I. ÚS 306/2010, I. ÚS 351/2010, IV. ÚS 92/2012), čo poskytuje aj ďalšiu odpoveď na sťažovateľom nastolenú argumentáciu o potrebe aplikácie § 506 ods. 3 Trestného poriadku ako celku.

24.4 V dôsledku uvedeného posúdenia potom podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 4 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018 neporušil sťažovateľom označené právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 paktu.

25. Tieto závery ústavného súdu ho potom doviedli k rozhodnutiu o nevyhovení sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ani v tej časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie.

26. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

VIII.

Obiter dictum

27. Ako *obiter dictum* už nad rámec svojich vyslovených záverov považuje ústavný súd za potrebné vysloviť niekoľko svojich postrehov súvisiacich s predmetom tohto konania.

27.1 Problematika obmedzenia dĺžky väzby vo vydávacom konaní nie je v európskych štátoch riešená jednotne. Podobne ako v Slovenskej republike ani v Českej republike a ani v Spolkovej republike Nemecko nie je celková dĺžka trvania väzby vo vydávacom konaní výslovne ohraničená. Na druhej strane v niektorých krajinách zákon výslovne celkovú dĺžku väzby vo vydávacom konaní obmedzuje pevnou hranicou (Rakúska republika, Maďarsko a Lotyšsko), a to bez ohľadu na závažnosť trestného činu, resp. hroziacu sankciu. V ďalšej skupine krajín je dĺžka trvania vydávacej väzby ohraničená hroziacou sankciou (Španielsko), resp. sa použijú aj ustanovenia o väzbe v trestnom konaní (Poľská republika) alebo sa použijú len ustanovenia o väzbe v trestnom konaní (Nórske kráľovstvo). Z hľadiska medzinárodnoprávnej úpravy, ako napr. dohovoru, Európskeho dohovoru o vydávaní a ani z relevantného práva Európskej únie požiadavka na obmedzenie trvania väzby vo vydávacom konaní nevyplýva, a teda absencia takejto výslovnej úpravy vo vnútroštátnej legislatíve nie je z hľadiska porovnávanej medzinárodnoprávnej úpravy problematická.

27.2 Absencia obmedzenia dĺžky trvania väzby vo vydávacom konaní ale umocňuje potrebu takej predvídateľnej a dostatočne určitej legislatívnej úpravy, na základe ktorej by dotknutá osoba mala mať počas celého trvania väzby k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, na základe ktorého dôvodnosť väzby preskúma súd. Rozhodnutie súdu potom musí zodpovedať štandardom vyplývajúcim z ústavy, dohovoru a z judikatúry ESĽP. Z pohľadu medzinárodnej, ale aj vnútroštátnej úpravy európskych krajín (nielen) vzhľadom na okolnosti sprevádzajúce prípad sťažovateľa, stojí za zamyslenie úvaha o primeranosti

trvania aj tohto druhu väzby s ohľadom na kritérium možnej trestnej sankcie, ktorá dotknutej osobe hrozí v prípade uznania jej viny. V súvislosti s touto požiadavkou je možné v súlade s požiadavkou proporcionality a požiadavkou ESLP na „primeranosť dĺžky obmedzovania osobnej slobody“ podľa názoru ústavného súdu podporne poukázať na riešenie aplikované v ustanoveniach o väzbe v trestnom konaní, kde je primeranosť trvania väzby (na rozdiel od vydávacej väzby) zohľadnená proporcionálne vo vzťahu k hroziacemu trestu (v podmienkach Slovenskej republiky § 76 Trestného poriadku). Zároveň by tak s určitosťou došlo nielen k naplneniu kritéria primeranosti (ako ho má na mysli ESLP), ale tiež k posilneniu ľudských práv vydávaných osôb v kontexte s dĺžkou samotného extradičného konania a tiež prípadných súbežných (iných) konaní, ktorých dĺžka trvania by mohla mať vplyv na úkor dĺžky trvania prebiehajúcej extradície a s tým súvisiaceho neprípustného „pokrývania“ potrebného času vydávacou väzbou.

27.3 Ústavný súd si je vedomý, že väzba vo vydávacom konaní nemá charakter väzby v trestnom konaní a jej trvanie môže byť v princípe opodstatnené už len tým, že sa proti dotknutej osobe vedie konanie o vydaní [čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru], ako aj tým, že jej účelom je vydanie konkrétnej osoby do cudziny, a nie zistenie trestnoprávnej zodpovednosti konkrétnej osoby za trestnú činnosť kladenú jej za vinu. Napriek tomu si ústavný súd, súc si vedomý (vzhľadom na pohodlnejší časovo neobmedzený proces) nevôle zo strany dotknutých subjektov extradičného konania, na tomto mieste dovoľuje vyjadriť naratív spočívajúci v tom, že z dôvodu adekvátnej ochrany ľudských práv (najmä práva na osobnú slobodu) osôb vo vydávacej väzbe by maximálna lehota vydávacej väzby nemala prekračovať lehotu väzby podľa vnútroštátneho práva, ako to stanovuje § 76a Trestného poriadku. Táto lehota (tak, ako to je v tých krajinách, kde celý proces príslušné orgány zvládajú aj v kratších lehotách) by mohla byť dostatočne dlhá na to, aby počas nej mohlo prebehnúť vydávacie konanie, prípadne aj iné konanie (napr. azylové konanie) pri súčasnom obmedzení osobnej slobody osoby, ktorej sa vydanie do cudziny týka. Porovnaním právnej úpravy napr. Rakúskej republiky, kde v zmysle zákona o extradícii a právnej pomoci je v právnom poriadku obmedzená dĺžka väzby vo vydávacom konaní „iba“ na dobu jedného roka (§ 29 ods. 6 tohto zákona), pričom po uplynutí tejto lehoty dotknutá osoba musí byť prepustená na slobodu (po uplynutí jedného roka od vzatia do väzby), a to bez ohľadu na to, či bol alebo nebol daný súhlas na vydanie do cudzej krajiny, a kde je teda možné vykonať

extradíciu v relatívne krátkom čase, sa javí predostretá úvaha ústavného súdu o neprekročení maximálnej lehoty väzby stanovenej vnútroštátnym právom minimálne ako inšpirujúca. Z pohľadu ústavného súdu by mohli byť potom eliminované prípady, ako je sťažovateľov prípad, keďže z elementárneho ľudskoprávneho hľadiska je absolútne neakceptovateľné, aby orgány verejnej moci mohli postupovať vo vydávacom konaní s veľkými časovými odstupmi, zdôvodňujúc, resp. aj ospravedlňujúc svoj „prieťahový postup“ (v rozpore s judikatúrou ESLP) práve absenciou zákonného časového rámca ich konania.

28. Ústavný súd si je ale tiež vedomý svojho postavenia, ktoré mu nedáva ďalší priestor na rozvíjanie svojich úvah *de lege ferenda* vo vzťahu k možnému nastaveniu príslušnej legislatívy, pretože rozhodovanie a konanie o týchto otázkach neprináleží do jeho právomoci, ale do právomoci zákonodarcu. Vzhľadom na zistenia ústavného súdu a prijaté závery v tejto konkrétnej veci však aj pre budúce eliminovanie prípadného „napätia“ medzi jednotlivými zložkami štátnej moci konajúcimi v obdobných alebo súvisiacich prípadoch nemohol ústavný súd mlčať a považoval za svoju povinnosť uvedené názory ako *obiter dictum* zverejniť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu